

Технічна оцінка реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції (Адміністратор – НАІС)

Жовтень 2019

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

Ця публікація була підготовлена за фінансової підтримки Європейського Союзу. Її зміст є виключною відповідальністю проекту Право-Justice, який фінансується ЄС, і не обов'язково відображає погляди Європейського Союзу.

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

ВСТУПНА ПРИМІТКА

Це дослідження проведено за ініціативою Міністерства цифрової трансформації України та Міністерства юстиції України за підтримки проекту ЄС «Право-Justice».

Головною метою дослідження є оцінка стану реєстрів Державного підприємства «Національні інформаційні системи» (НАІС) Міністерства юстиції, а саме вимоги до створення, обміну, зберігання, виправлення та структурування даних реєстрів, для визначення ключових даних у реєстрах, групи користувачів та постачальників даних та вимоги щодо доступу до інформації в реєстрах. Важливими питаннями дослідження є також питання управління технічним реєстром: IT-інфраструктура, політика, операції та інформаційна взаємодія державних реєстрів. Особливу увагу у звіті приділено питанням управління бізнес-процесами в реєстрах.

Під час дослідження експерти проекту ЄС «Право-Justice» розробили анкету, яка охоплювала всі відповідні аспекти реєстрів в межах компетенції. Цю анкету передано Державному агентству з питань електронного урядування України, відповідальному за загальну оцінку реєстру. Також, на першому етапі її самостійно заповнено персоналом НАІС. Після цього проведено ряд консультацій з відповідними представниками НАІС щодо внесених даних та поточний стан функціонування цих реєстрів, а також розробка планів на майбутнє.

Проводячи аналіз, експерти «Право-Justice» визначили певні недоліки у функціонуванні реєстрів та розробили конкретні рекомендації, які можуть допомогти покращити державну політику щодо ефективного управління державними реєстрами та розробити функціонально сумісну систему державних реєстрів.

Рекомендації коротко викладено у Резюме звіту, після чого проводиться детальний аналіз кожного реєстру, спочатку щодо бізнес-процесів, а потім щодо рівня технологічної, політичної та кібербезпеки.

Провідними експертами для цього звіту були пані Пірет Саарте та пан Олександр Білоусов. Їм допомагали пані Енель Пунгас та пані Маїріс Кунгла та пан Івар Юнг, а також національні експерти пан Роман Савчук, пан Юрій Павленко, пан Олександр Шевчук та пані Марія Попович. Ми також хотіли б висловити подяку містерові Кестутісу Сабалюскасу за його цінні уявлення та огляд проекту звіту, а також команді НАІС за співпрацю та підтримку.

ЗМІСТ

ВСТУПНА ПРИМІТКА	3
СКОРОЧЕННЯ	6
РЕЗЮМЕ	7
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	8
I. Загальні принципи реєстрації.....	8
II. Електронна ідентифікація. Унікальний номер запису в демографічному реєстрі.....	10
III. Трембіта.....	11
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ЩОДО РЕЄСТРІВ, ЯКИМИ КЕРУЄ НАІС	12
1. Паперові документи мають перевагу над цифровими даними.....	12
2. Несистематичний підхід до реєстрів та відсутність повторного використання даних	12
3. Відсутність унікального ідентифікатора фізичної особи	13
4. Дані часто застаріли, і правила їх виправлення є незрозумілими або відсутніми.....	13
5. Роздробленість реєстраторів та відсутність подвійної перевірки.....	13
6. Бек-офісні системи можуть бути доступні третім сторонам.....	14
7. Процес сплати зборів не автоматизований	14
8. Відсутнє використання часових позначок та/або криптографічних ланцюгів.....	14
9. Відсутність використання часових позначок та/або криптографічних ланцюгів.....	14
10. Немає онлайн-доступу до «моїх даних»	15
11. Відсутність почуття власності.....	15
12. Наявність декількох ідентифікаційних ключів	15
13. Відсутність єдиної системи адрес	15
БОРОТЬБА З РЕЙДЕРАМИ	16
1. РЕЄСТР РЕЧОВИХ ПРАВ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО	17
2. РЕЄСТР НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТИВ	24
3. РЕЄСТР ОБТЯЖЕНЬ РУХОМОГО МАЙНА	26
4. СПАДКОВИЙ РЕЄСТР	28
5. ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР ДОВІРНОСТЕЙ	31
6. РЕЄСТР ДРУКОВАНИХ ЗМІ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ АГЕНСТВ	34
7. РЕЄСТР АКТИВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ ГРОМАДЯН	35
8. РЕЄСТР ПІДПРИЄМСТВ, ЩОДО ЯКИХ ПОРУШЕНО ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО	38
9. РЕЄСТР МЕТОДИК ПРОВЕДЕНЬ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ	40
10. РЕЄСТР НОТАРІУСІВ	40
11. РЕЄСТР АТЕСТОВАНИХ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИВ	41

12. РЕЄСТР ОСІБ, ЩОДО ЯКИХ ЗАСТОСОВАНО ПОЛОЖЕННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ОЧИЩЕННЯ ВЛАДИ»	44
13. РЕЄСТР АПОСТИЛІВ	45
14. РЕЄСТР ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, ФІЗИЧНИХ ОСІБ - ПІДПРИЄМЦІВ ТА ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ	46
15. РЕЄСТР СПЕЦІАЛЬНИХ БЛАНКІВ ДОКУМЕНТІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ	54
16. АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ (У ТОМУ ЧИСЛІ ЄДИНИЙ РЕЄСТР БОРЖНИКІВ)	55
17. РЕЄСТР ПРИВАТНИХ ВИКОНАВЦІВ	57
18. РЕЄСТР СПЕЦІАЛЬНИХ БЛАНКІВ НОТАРІАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ	58
19. РЕЄСТР ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ	59
20. РЕЄСТР ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ	60
21. ЄДИНИЙ РЕЄСТР БОРЖНИКІВ	60
22. РЕЄСТР АРБІТРАЖНИХ КЕРУЮЧИХ	61
23. ІТ АУДИТ РЕЄСТРІВ	62
23.1 Вступ	62
23.2 Програмне забезпечення	62
23.3 Обладнання / інфраструктура	66
23.4 Політика	67
23.5 Безпека	69
23.6 Інше	71
ДОДАТОК	73

СКОРОЧЕННЯ

НАІС	ДП «Національні інформаційні системи» при Міністерстві юстиції
«Трембіта»	організаційно-технічне рішення, яке дозволяє будувати безпечні інформаційні міжвідомчі взаємодії державним органам та органам місцевого самоврядування через Інтернет шляхом обміну електронними повідомленнями між їх інформаційними системами
УНЗР	Унікальний номер запису в демографічному реєстрі
ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг
ОБСЄ/БДІПЛ	Бюро демократичних інститутів та прав людини
КМУ	Кабінет міністрів України
Мін'юст	Міністерство юстиції України
MISP	Портал міні-інформаційних систем - це стандартний готовий компонент X-Road/Трембіти, що дозволяє користувачеві відносно легко створювати та розгортати користувальницькі інтерфейси для використання сервісів X-Road / «Трембіта»
БТІ	Бюро технічної інвентаризації
ІВК	Інфраструктура відкритих ключів
eID	Електронна персональна ідентифікація
РАЦС	Орган державної реєстрації актів цивільного стану
АСВП	Автоматизована система виконавчого провадження

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

РЕЗЮМЕ

В Україні існує величезна кількість різних державних реєстрів. Оскільки немає загальноприйнятих правил, набір даних, список або інформаційна система можуть існувати у вигляді реєстру з власним регулюванням та технічним рішенням. У цьому документі мова буде йти про реєстри (адміністратор - НАІС) при Мін'юсті.

ДП «Національні інформаційні системи» (НАІС) веде 22 реєстри, які були створені в різні періоди часу та засновані на різних підходах як з технічної точки зору, так і з точки зору бізнес-процесів. Здається, що кожен реєстр живе власним життям, і така фрагментованість не дає побачити повну картину. У Мін'юсті немає стратегії розвитку реєстрів та послуг, яка б дозволила максимально використовувати потенціал даних, які в них містяться. Розробка реєстрів часто відбувається поспіхом і без урахування широкої картини.

Обмін даними та максимальне повторне використання вже зібраних даних можуть існувати на папері, але не в реальному житті. Нотаріуси та представники інших юридичних професій відчують це у своїй щоденній роботі. Вони мають доступ до різних державних систем і можуть використовувати дані, тому, здається, що все в порядку, але це не так. Те, що людям доводиться зберігати різні ідентифікаційні ключі та входити окремо в кожну систему, робити роздруківки, вводити отриману інформацію в іншу систему тощо, демонструє, що до оптимізації бізнес-процесів іще далеко. Це чітко свідчить про відсутність системного підходу до реєстрів та реєстрації.

Усі реєстри потребують оновлення шляхом введення цифрових ідентифікаційних номерів як основних носіїв ідентичності людини. Усі реєстри також могли б забезпечити значно кращий досвід користувачів при відносно невеликих зусиллях. П'ять реєстрів (спадковий, довіреностей, нотаріусів, апостилів, спеціальних бланків нотаріальних документів) могли б і повинні бути переписані в процесі створення цифрової нотаріальної платформи. Реєстр громадських об'єднань можна об'єднати з новим Реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Очевидно, що найважливіше завдання полягає у тому, щоб реєстри обмінювалися даними між собою, і не тільки в НАІС, але й у всій системі реєстрів. Це поліпшить якість даних та створить реальну додану вартість для всіх.

Незважаючи на те, що шість реєстрів пройшли технічне оновлення, а ще два проходять наразі, 14 не можуть бути модернізовані, коли виникає така потреба чи то через внесення змін до законодавства, чи то через програмне забезпечення. Здається, що не існує належної документації, де був би описаний реальний стан реєстрів, тому в цьому оцінюванні зроблено спробу принаймні представити найбільш актуальну інформацію про кожен існуючий реєстр НАІС. Наразі жоден з реєстрів не надає послуги Трембіти, але це можна швидко змінити, принаймні для реєстрів на новій платформі.

Упродовж цієї оцінки стало чітко очевидним, що проблеми з реєстрами – це перш за все питання організації, співпраці та реорганізації бізнес-процесів, а не технології чи кібербезпеки, хоча останні такі потребують певного оновлення. Загальні вказівки щодо реєстрів у формі закону про реєстри досі відсутні, хоча він був прийнятий до першого читання в Раді, і ми дуже чекаємо його швидкого прийняття.

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

I. Загальні принципи реєстрації¹

У цій главі висвітлено основні принципи реєстрів, які необхідно затвердити та запровадити для забезпечення ефективних та оптимізованих електронних послуг та бізнес-процесів.

1.1 Обов'язковий характер та повне покриття

Цей принцип важливий для забезпечення безперервної та ефективної роботи системи реєстрації. Наприклад, цей принцип визначається необхідністю проходження процедури державної реєстрації для всіх організацій, які мають намір набути статусу юридичної особи, а також юридичних осіб, які мають намір змінити свій правовий статус через реорганізацію та ліквідацію юридична особа повинна внести зміни до державного реєстру. Цей принцип є законним та забезпечує фіксування усіх змін статусу для кожної юридичної особи в державному реєстрі.

1.2 Безперервний і постійний характер

Кількість населення постійно змінюється внаслідок народжуваності, смерті та зміни місця проживання; тож для функціонування системи реєстрації належним чином, вона повинна працювати на постійній основі. Це означає, що суб'єкт, відповідальний за систему реєстрації, повинен мати достатню адміністративну стабільність і діяти в розумних законодавчих рамках.

1.3 Релевантність даних

Одним з ключових елементів, про який слід пам'ятати, визначаючи, яку інформацію потрібно фіксувати, – це простота оновлення такої інформації. Для досягнення максимальної ефективності реєстр повинен містити мінімальну кількість інформації, необхідної для виконання своєї функції в суспільстві, для якого він працює (адже чим більше зібраної інформації, тим більшим є завдання щодо актуалізації такої інформації). Кожна установа, відповідальна за реєстрацію конкретної інформації, повинна забезпечити регулярне та своєчасне оновлення даних, а також їхню правильність та повноту. Після внесення до національного реєстру нещодавно оновлена інформація одразу стає доступною для всіх користувачів системи, які мають право переглядати дані.

Якщо дані невірні або неповні, від відповідних органів слід вимагати виправлення та заповнення даних після отримання заяви про це від суб'єкта даних. У випадку зберігання даних, які більше не потрібні для мети, для якої вони були спочатку зібрані, або дані були отримані незаконно, їх слід видалити. Реєстр може бути ефективним лише в тому випадку, якщо він зберігає кількість даних не більшу за необхідну для виконання законних цілей реєстру.

¹Керівні принципи реєстрації були підготовлені на основі «Керівних принципів щодо реєстрації населення ОБСЄ / БДПЛ (2009), які обговорювались та переписувались під час проведення оцінки реєстрів.

1.4 Конфіденційність

Суб'єкти даних повинні бути впевнені, що їхня особиста інформація – повністю або частково – буде використовуватися лише для цілей, передбачених законом, і без розкриття їх особи. Дані слід використовувати лише відповідно до мети, для якої вони були зібрані спочатку. Цей фундаментальний принцип також повинен застосовуватися, коли особисті дані передаються або обмінюються державними органами. Таким чином, передача даних повинна регулюватися відповідно до галузевих компетенцій та принципу розподілу обов'язків. Кожна передача даних з одного реєстру в інший сектор (наприклад, до медичних чи податкових служб) повинна регулюватися стосовно мети передачі, одержувача та категорій даних, які підлягають передачі.

Основні заходи захисту даних включають контроль як фізичного, так і віртуального доступу, автентифікації та авторизації, регулювання протоколів входу в систему, контроль за будь-якими завданнями, що передаються на виконання третім особам, та контроль розкриття інформації за допомогою таких технологій, як шифрування даних. Коротше кажучи, слід розглянути питання забезпечення гарантій того, що:

- вжито заходів щодо захисту даних;
- обробка даних є законною;
- забезпечено безпеку даних.

1.5 Надійні адміністративні процедури, що регулюють процес

Щоб ефективно запустити систему реєстрації, необхідно розробити детальні процедури та правила, що регулюють процес реєстрації, орієнтований на послуги. Якщо зібрана інформація зберігається в електронному форматі і потім розподіляється між різними системами та реєстрами, слід звертати увагу не лише на відповідні адміністративні процедури, а й на стандарти даних та засоби електронної передачі.

1.6 Принцип «одного разу»

Держави повинні керуватися принципом «одного разу». Це означає, що кожен фрагмент інформації про особу повинен бути зібраний лише один раз, і коли вона стає необхідною, її можна буде отримати з інформаційної системи.

1.7 Обмін інформацією, сумісність та доступність

Управління системою реєстрації вимагає створення ефективних механізмів обміну даними, а також точної координації між установами, відповідальними за реєстрацію. Коли держава запроваджує взаємодію між різними органами влади, вона повинна вирішувати, як органи державної влади можуть обмінюватися захищеними даними, що стосуються фізичних осіб та підприємств, щоб не було порушено прав власників даних. Таким чином, держави повинні гарантувати, що обмін інформацією між органами державної влади відбувається відповідно до чинного законодавства, яке повинно встановлювати умови, за яких такий обмін дозволений.²

² Законодавчий посібник ЮНСІТРАЛ з основних принципів ділового реєстру

1.8 Перевага факту над даними

У разі незгоди юридичні факти, які можна перевірити, мають перевагу над даними, які містяться в реєстрі. Якщо людина жива, але реєстр показує, що така людина померла, дані реєстру помилкові.

1.9 Перевага даних над паперовими документами

У разі незгоди дані, які можна перевірити в реєстрі, мають перевагу над паперовими документами. Потрібно виходити з того, що правдивість даних у реєстрі гарантується державою.

1.10 Уніфікованість реєстрації

Інфраструктура державних реєстрів повинна бути створена на основі єдиної методології створення, ведення, управління, реєстрації, взаємодії та ліквідації реєстрів.

II. Електронна ідентифікація. Унікальний номер запису в демографічному реєстрі (УНЗР)

Електронна ідентифікація – це засіб, який дозволяє людям в електронному вигляді посвідчити особу і таким чином отримати доступ до панелі послуг. Для роботи такої електронної ідентифікації, яка містить велику кількість інформації, потрібні відповідні законодавчі положення щодо захисту даних та особистого контролю за власними даними особою.³

Відповідно до Керівних принципів реєстрації, які були підготовлені на основі «Керівних принципів щодо реєстрації населення» ОБСЄ/БДІПЛ, найзручнішим рішенням є розробка зрозумілої системи ідентифікації з використанням персональних кодів, наданих національною системою реєстрації населення. Разом із забезпеченням точної ідентифікації особи в реєстрі, це також полегшить обробку даних.

Відповідно до пункту 9 Постанови Кабінету Міністрів України № 784 «Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного демографічного реєстру та збору інформації, взаємодії уповноважених осіб, а також ідентифікації та перевірки» від 18 жовтня 2017 року «Якщо інформація про особу внесена до Реєстру вперше, УНЗР створюється автоматично, зберігаючи час, дату та інформацію про особу, яка підготувала анкету заявки (в цифровому вигляді)».

Наразі розповсюдження УНЗР ускладнюється обмеженими джерелами Державної міграційної служби України щодо видачі ID-карток та біометричних паспортів. УНЗР призначається особі у разі видачі ID-картки та біометричного паспорта.

На даний момент близько 16 мільйонів громадян України отримали УНЗР.

Мін'юст планує ініціювати зміни до чинного законодавства, таким чином, адміністратор Державного реєстру актів цивільного стану буде отримувати УНЗР з Єдиного державного демографічного реєстру відразу після народження людини.

³ Електронні посвідчення - короткий вступ. Доступно за адресою:

https://ec.europa.eu/information_society/activities/ict_psp/documents/eid_introduction.pdf

Реєстрація народження – це перший крок до закріплення правового статусу особи. Така констатація дієздатності особи не є синонімом громадянства, і в операційних цілях вона може бути визначена як «правовий цивільний статус, отриманий шляхом цивільної реєстрації при народженні та цивільної ідентифікації унікальних ознак, таких як особистий ідентифікаційний номер та біометричні дані, що визнає особу суб'єктом закону і захисту держави.»⁴

УНЗР має бути ключовим елементом електронної ідентифікації у взаємодії між інформаційними системами державних органів та органів місцевого самоврядування через обмін електронними повідомленнями через Інтернет, розвиток електронних інформаційних ресурсів (реєстрів); електронна взаємодія реєстрів, розвиток взаємодії.

III. Трембіта

Трембіта – це фундаментальний елемент ІТ-інфраструктури для безпечного обміну даними між державними установами.⁵

Трембіта може і повинна:

- підтримувати простий та уніфікований розвиток взаємодій між інформаційними системами, оскільки Трембіта використовує єдиний набір правил і форматів;
- гарантувати високий рівень безпеки завдяки використанню електронних підписів, шифрування даних, реєстрації подій, контролю доступу до електронних сервісів та механізмів захисту «відмова в обслуговуванні»;
- захищати від маніпулювання даними та забезпечувати стійкість до збоїв, оскільки обмін даними між різними організаціями відбувається без проходження через проміжні вузли;
- забезпечувати доступ до даних з державних реєстрів для різних установ;
- впроваджувати в Україні принцип «одного разу», який дозволяє органам влади повторно використовувати дані, раніше надані громадянами чи бізнесом.

Окрім сприяння розвитку електронних послуг, Трембіта також є основою для надання державних послуг у адміністративних центрах. Трембіта дозволяє центрам адміністративних послуг оперативно та якісно надавати державні послуги, забезпечуючи доступ до інформації в національних реєстрах.

На момент підготовки даної оцінки НАІС зробила лише перші кроки уприєднанні своїх реєстрів до Трембіти. Наскільки нам відомо, жодна служба Трембіти не була розгорнута, але наша оцінка показує, що вони потрібні на кожному кроці функціонування реєстрів у компетенції НАІС.

⁴ Словник цивільної реєстрації та ідентифікації (Вашингтон: Міжамериканський банк розвитку, 2013 р.), Доступний за посиланням: <https://publications.iadb.org/handle/11319/3679>

⁵ Проект ЄС EGOV4Ukraine, Державне агентство з питань електронного врядування та Національне агентство цивільної служби України "Рекомендації щодо розвитку ІТ-систем уряду України". Доступ за адресою: https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine_me/56502/EU%20project%20provides%20recommendations%20for%20Ukrainian%20government%20IT%20systems%20development

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ЩОДО РЕЄСТРІВ, ЯКИМИ КЕРУЄ НАІС

Під час аналізу стало очевидним, що існує маса висновків та рекомендацій, які стосуються більшості реєстрів, якщо не всіх. Ці висновки такі:

1. Паперові документи мають перевагу над цифровими даними

Навіть якщо реєстри ведуться у цифровому вигляді, процеси або копіюються на папері, або після реєстрації видаються паперові сертифікати. Це відбувається навіть у тому випадку, якщо законодавством визначено інше. Одним із прикладів є реєстр речових прав на нерухоме майно, електронні дані якого мають юридичну дію і яким слід довіряти, але власники все ж звертаються до офісів ЦНАП чи нотаріусів, щоб отримати паперові засвідчення. Сервіс видачі різних паперових сертифікатів – один із найпопулярніших. Зрозуміло, що важко змінити світогляд людей, будь то власників, чи банків, чи державних чиновників, але все ж є способи змінити культуру.

Наша загальна рекомендація: спробуйте прискорити загальне прийняття цифрових даних як основного джерела даних. Хоча це, головним чином, потребує юридичних змін, можна змінити «паперову» культуру», додавши **позначення правильності цифрових даних до витягів реєстру**, вказуючи на те, що немає необхідності видавати інформацію на папері, і цифровим даним можна довіряти. Повне встановлення цифрового значення як єдиного істинного потребує великої роботи, але це потрібно зробити лише один раз, і час, який всі заощадять, незмірний.

2. Несистематичний підхід до реєстрів та відсутність повторного використання даних

Існує велика кількість реєстрів, кожен з яких містить цінну інформацію, яка допомогла б забезпечити розумні та ініціативні послуги, але натомість вона залишається невикористаним ресурсом. Наприклад, існує реєстр актів цивільного стану громадян, але оскільки це база даних на основі документованих подій, інші реєстри не можуть використовувати його інформацію для автоматизованих або напівавтоматизованих оновлень, пов'язаних із даними осіб.

Початок користування послугами Трембіти у всіх державних реєстрах є неминучим. Це потребує часу, але в першу чергу слід зосередитись на створенні сервісів, які дозволять отримувати інформацію про осіб як фізичних, так і юридичних. Без можливості перевірити особисту інформацію з вихідного реєстру, неможливо пов'язати особу з власністю та іншими даними та отримати максимальну користь від найкращих практик.

3. Відсутність унікального ідентифікатора фізичної особи

Для перехресного використання даних необхідно використовувати унікальний ідентифікатор людини. Наразі існує декілька ідентифікаторів, таких як податковий номер, але все ще немає впевненості щодо зв'язку особи і даних. Нотаріуси використовують номери паспортів, копії паспортів, місця проживання тощо як додаткові можливості для аутентифікації осіб.

Уряд України вирішив використовувати УНЗР як єдиний та унікальний чотирнадцятизначний ідентифікатор особи, який призначається з народження, від якого особа не може відмовитися. Якщо УНЗР не призначається при народженні, він повинен бути призначений під час видачі водійського посвідчення, біометричного паспорта або ID-карти. Наступним логічним кроком є **обов'язковість постійного реєстрування УНЗР** разом з іншими персональними даними, за винятком іноземців. Це дає змогу ідентифікувати людину та її власність набагато простіше та надійніше.

4. Дані часто застаріли, і правила їх виправлення є незрозумілими або відсутніми

Оскільки між державними реєстрами немає обміну даними, зареєстрована інформація легко стає застарілою. Наприклад, у разі зміни імені відповідний документ реєструється в Державному реєстрі актів цивільного стану громадян, але Реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань або реєстр речових прав на нерухоме майно все ще містять попередню інформацію про власника. Власник повинен звернутися до нотаріуса або ЦНАП та подати заявку на оновлення своїх даних. Це займає і час, і гроші.

Однією з уже згадуваних рекомендацій є розпочати обмін інформації між державними реєстрами. Першим кроком може бути саме перевірка поданих заявок. Другим кроком має стати впровадження проактивних служб, що звільнять людей від труднощів з поданням заяви на оновлення інформації, про яку вже знає уряд.

Повинні бути чіткі правила щодо того, хто і коли може виправити зареєстровану інформацію. Всі дійсні записи можуть бути виправлені, і цей принцип повинен бути застосований у всіх реєстрах та інформаційних системах, що дасть реєстраторам можливість постійно оновлювати зареєстровану інформацію.

5. Роздробленість реєстраторів та відсутність подвійної перевірки

Нотаріуси та різні державні чи приватні реєстратори мають право здійснювати реєстрації без того, щоб хтось перевіряв їхню роботу. Найкраща практика пропонує **впровадити систему подвійної перевірки в питаннях реєстрації у важливих державних реєстрах, таких як реєстр власності.** Наразі нотаріуси перевіряють справи та здійснюють реєстрацію, але ніхто не перевіряє, чи введені дані є правильними, чи реєстрація взагалі виправдана. Крім помилок друку, така система дозволяє рейдерам наймати корумпованих реєстраторів.

Перша рекомендація – повідомляти власника про кожну зміну даних реєстру, яка його стосується. По-друге, слід здійснювати подвійну перевірку принаймні в процесі реєстрації речових прав на нерухоме майно (Дивіться більше у розділі 1.4.2.). Така рекомендація, швидше за все, збільшить час реєстрації, але допоможе забезпечити цілісність зареєстрованої інформації та уникнути шахрайства.

Як паралельний варіант, можна запровадити технологічне рішення для створення додаткового рівня безпеки та захисту від зміни даних реєстрів із підтвердженням попереднього власника (власників). Наприклад, двофакторна аутентифікація (2FA) або верифікація приватного ключа об'єктів реєстру за допомогою узгодженого типу транзакції. У разі втрати 2FA або приватного ключа процес відновлення/видалення додаткового засобу захисту потребує значної кількості часу з повідомленням власника та письмовим підтвердженням власника.

6. Бек-офісні системи можуть бути доступні третім сторонам

У деяких випадках державні чиновники, яким потрібно отримати доступ до зареєстрованої інформації, але які не є реєстраторами, мають доступ до систем управління бек-офісами. Ця політика повинна змінюватися, і будь-яка третя сторона, яка має право на доступ до зареєстрованої інформації (користувач інформації), повинна це робити через систему запитів. **Система управління для реєстраторів та системи запитів повинні бути відокремлені.**

7. Процес сплати зборів не автоматизований

Відсутні сервіси, де оплата державного збору здійснюється в режимі реального часу, і заявники повинні подати квитанції на папері. Слід інтегрувати онлайн-оплату зборів в електронні послуги та реалізувати якнайшвидше.

8. Відсутнє використання часових позначок та/або криптографічних ланцюгів

Про проблему з рейдерами було згадано під час розмов кілька разів та різними особами. Основна проблема полягає в тому, що власник не отримує інформацію про неправомірне внесення змін до реєстру або отримує її занадто пізно, коли вже мало місце добросовісне придбання. Це означає, що **попередні власники повинні бути поінформовані про зміни.**

9. Відсутність використання часових позначок та/або криптографічних ланцюгів

Окрім залучення ще однієї людини до роботи з найважливішими урядовими реєстрами, таких як майновий, **дані повинні зберігатися у криптографічних ланцюгах.** Автоматизована та безперервна перевірка таких ланцюгів дозволяє легко перевірити та виявити протизаконні зміни.

10. Немає онлайн-доступу до «моїх даних»

Одним із ключових принципів цифрового управління є те, що громадянин є власником своїх даних. Наразі в Україні немає можливості отримати онлайн-доступ до зареєстрованої інформації.

Експерти рекомендують додавати послуги до державної платформи електронних послуг, де людина **може побачити всю інформацію, яка її стосується** (наприклад, останні заповіти, довіреності, майно тощо) разом із інформацією, хто бачив її незалежно від каналу (ЦНАП, Трембіта, онлайн-пошук тощо). Слід робити виняток для працівників правоохоронних органів на період розслідування та для нотаріусів (у випадках наслідування та заповітів).

11. Відсутність почуття власності

Схоже, існує великий розрив між менеджерами ІТ-систем НАІС та власниками служб у Міністерстві юстиції. Електронні послуги розвиваються поспіхом і немає чіткого розуміння чи стратегії їхнього інституційного розвитку в Міністерстві юстиції протягом наступних 3 - 5 років.

Міністерство юстиції має розробити власну **ІТ-стратегію з чітким баченням та планами щодо електронних послуг та управління реєстрами**. Паралельно має існувати законодавча робоча група, яка постійно аналізує та готує необхідні зміни з точки зору реорганізації бізнес-процесів.

12. Наявність декількох ідентифікаційних ключів

Реєстратори повинні використовувати окремий ключ автентифікації для кожного реєстру. Сама концепція включає високі ризики для безпеки, оскільки користувачі повинні запам'ятати кілька паролів та імен користувачів, а в реальних ситуаціях вони часто записують їх.

Центральна урядова політика повинна підтримувати **використання одного ідентифікаційного ключа** та заявляти, що управління правами користувачів повинно вирішуватися в межах кожної системи або використовуючи послуги, що надаються централізованим реєстром (наприклад, реєстр для всіх професій у сфері правосуддя).

13. Відсутність єдиної системи адрес

Кожна система має власну систему управління адресами, де використовується декілька форматів адрес. На практиці можна зареєструвати одну і ту ж ділянку на розі вулиці двічі, використовуючи окремо назву кожної вулиці.

Естонія та Литва, серед інших, запровадили **єдину систему адрес**, і це виявилось дуже ефективним. Кожна державна система зобов'язана отримувати адресну інформацію з централізованої системи. Це гарантує уніфікацію та сумісність реєстрів.

БОРОТЬБА З РЕЙДЕРАМИ

Часто можна почути про діяльність так званих «чорних реєстраторів», які роблять незаконні реєстрації, надаючи змогу злочинцям узаконити свою рейдерську діяльність. Згідно зі схемою, «чорний реєстратор» проводить реєстрацію, знаючи, що продавець не має права власності і, зробивши кілька реєстрацій поспіль, створює видимість законності своїх дій, або просто зникає, при цьому попередній власник і гадки не має, що його домівка належить комусь іншому. Те саме стосується компаній та інших юридичних осіб. У разі якщо реєстратор має злочинний намір, представників компанії можна змінити за декілька хвилин, не повідомивши про це ні компанію, ні її попередніх представників.

Існує ще один варіант. Комп'ютер реєстратора або нотаріуса може бути зламано, а сеанс користувача – стерто. У цьому випадку реєстратор може навіть не знати, що в реєстрі відбулися зміни.

На щастя, є заходи та передовий досвід, які можуть допомогти уникнути наслідків такої злочинної діяльності. Мова йде про такі заходи:

1. Проведення кампанії, щоб власники та інші уповноважені особи оновлювали свою контактну інформацію в реєстрі;
2. Визначення процедури реєстрації таким чином, щоб попередній та новий власник завжди отримували повідомлення про зміни в реєстрі та блокували реєстр на наступні 3-5 робочих днів, аби попередній власник мав можливість вжити заходів у випадку, якщо мали місце злочинні дії.
3. Зміна політики в такий спосіб, щоб перед першою реєстрацією обов'язково було публікувати оголошення про намір реєстрації, щоб кожен міг звернутися з оскарженням, якщо дані невірні. Після періоду очікування, якщо ніхто не подав оскарження, має дозволятися перша реєстрація. Це дуже важливо, оскільки можливість приватизації земель сільськогосподарського призначення може збільшити кількість випадків шахрайства, а всі можливі суперечки повинні вирішуватися перед реєстрацією в реєстрі речових прав на нерухоме майно.
4. Запровадження принципу подвійної перевірки, щоб державний реєстратор повинен був перевіряти кожен реєстрацію, зроблену нотаріусом. Цей принцип може застосовуватися лише у випадку правочинів, пов'язаних із передачею речових прав на нерухоме майно. На основі естонського досвіду можна сказати, що цей принцип довів свої переваги за більше ніж 10 років застосування. Державний реєстратор перевіряє та затверджує кожен заяву про реєстрацію та проект внесення даних до реєстру, які готуються нотаріусом. Верифікація означає перевірку змісту заяви на вчинення дії та реєстрації, попередніх записів та вже поданих документів. У подальшому також можна буде додати згоду попередніх власників або представників як частину процедури, щоб реєстрація не набула чинності до отримання згоди вищезгаданих осіб.

1. РЕЄСТР РЕЧОВИХ ПРАВ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО

Реєстр речових прав на нерухоме майно є одним з найбільш важливих, якщо не найважливіших реєстрів під егідою НАІС. Відповідно, він привернув найбільшу увагу рецензентів. Підводячи підсумок оцінки: технічна сторона реєстру краща за бізнес-процеси. Основна проблема реєстру, а також запропонований спосіб підвищення його продуктивності полягає у зв'язку даних у реєстрі з даними інших відповідних реєстрів. Перше, що потрібно зробити, це подбати про оцифровані дані. Дані про власність у Києві до 2004 року оцифровуються, хоча й зберігаються окремо, в інших регіонах вони часто не оцифровуються. Потенціал реєстру, що дозволяв би створювати кращі послуги для громадян та допомагати уряду приймати рішення, втрачається десь між паперовими сертифікатами та дублюванням.

1.1 Мета та загальний опис

Електронний реєстр, що містить інформацію про нерухоме майно та речові права, пов'язані з ним. А саме:

1. зареєстровані речові права, такі як права власності, користування, право забудови на ділянці (суперфіцій), застава, право довірчої власності, право постійного користування, право оренди тощо;
2. недобудовані споруди та їхня власність;
3. обтяження, такі як заборони тощо;
4. подані документи.

1.2 Законодавство

- Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>;
- Постанова КМУ «Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно» <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1141-2011-%D0%BF>
- Постанова КМУ «Про державну реєстрацію прав на нерухоме майно та їх обтяжень» <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1127-2015-%D0%BF>
- Наказ Мін'юсту «Про затвердження Порядку використання даних Реєстру прав власності на нерухоме майно, Єдиного реєстру заборон на відчуження права власності, Державного реєстру іпотек та Державного реєстру обтяжень на рухоме майно» <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z2102-12>
- Наказ Мін'юсту та Міністерства сільського господарства «Про деякі питання забезпечення інформаційного співробітництва Державного органу земельного кадастру та органу державної реєстрації» <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2056-12>

1.3 Веб-сайт

- <https://online.minjust.gov.ua/information/>
- <https://register.minjust.gov.ua> - спеціальне програмне забезпечення (товстий клієнт) для авторизованих користувачів (реєстраторів та деяких державних чиновників)

1.4 Висновки та рекомендації

1.4.1 Загальні принципи

№	Висновки	Рекомендації
1	Відсутність активного зв'язку між реєстром речових прав на нерухоме майно, даними кадастрів, адресами та будинками.	Пов'язати інформацію про права власності з активною інформацією з кадастрів, інформацією про будівництво та інформацією про адреси.
2	До системи управління бек-офісом мають доступ не тільки реєстратори, але й адвокати.	Встановити чіткі межі між користувачами (реєстраторами) системи управління (бек-офісом) та користувачами інформації про права власності. Ця рекомендація дозволяє знизити кількість перерваних сеансу та допомагає не залежати від налаштувань на комп'ютері користувачів.
3	Відсутність реєстру адрес і узгодженого формату, обов'язкового для використання.	<ul style="list-style-type: none"> • Погодити формат адрес (наприклад, директива INSPIRE⁶) і зробити його обов'язковим для всіх. • Створити реєстр адрес і надати послуги Трембіта для отримання інформації щодо адреси з нього (вихідний реєстр).
4	Відсутність активного обміну даними між реєстром речових прав на нерухоме майно та земельним кадастром.	Встановити автоматизований обмін даними між кадастром та реєстром речових прав на нерухоме майно: <ul style="list-style-type: none"> • перевірити подану інформацію про кадастр; • впровадити автоматичний обмін даними.
5	Зареєстрована особиста інформація не містить УНЗР.	Зробити реєстрацію УНЗР обов'язковою у випадку всіх реєстрацій.
6	Все дублюється на папері, і лише паперовий сертифікат підтверджує право власності на речове право.	Чітко заявити, що електронні дані мають юридичну силу. Створити процес, що дозволить реєстраторам зробити позначку в реєстрі, що вся інформація перевірена і їй можна довіряти. Зазначте, що реєстраційний файл використовується лише в електронному форматі.
7	Інформація власника зберігається в декількох місцях. Як земельний кадастр, так і реєстр речових прав на нерухоме майно містять інформацію про власників.	Має бути лише один реєстр, який містить інформацію про право власності на речові права.
8	В реєстрі є лише частина інформації про майно, значна частина	Оцифрувати паперові архіви БТІ та виправити дані, внесені до реєстру нерухомого майна. Це

⁶<https://inspire.ec.europa.eu/>

	її залишається у БТІ.	забирає багато часу, але виявляє можливі помилки і допомагає уникнути подальших помилок. Державні реєстратори та посадові особи, які працюють в БТІ, повинні відповідати за оцифрування.
9	Правила щодо виправлення даних є складними, і не всі реєстратори можуть виправити дані.	Створити службу для власників та інших правомочних осіб, щоб подати заявку на виправлення даних онлайн. Використовуйте сервіси Трембіта іншого реєстру, щоб перевірити правильність роботи програми. Дозволити нотаріусам та іншим реєстраторам виправляти дійсні дані в будь-який час і по службі (без заяви).

1.4.2 Порядок реєстрації

№	Висновки	Рекомендації
1	Нотаріуси повинні дублювати свою діяльність під час реєстрації. Наприклад, нотаріуси повинні зареєструвати перевірку передачі права власності у своєму паперовому журналі, потім увійти до реєстру нотаріальних бланків та зареєструвати номер бланку, і нарешті увійти до реєстру нерухомого майна та здійснити реєстрацію.	Нотаріуси реєструють передачу права власності в електронному нотаріаті, інформація автоматично реєструється в реєстрі нотаріальних дій (бажано тієї ж системи, що і електронний нотаріат) та в реєстрі нерухомого майна. У випадку подвійної перевірки реєстратор повинен схвалити намір про реєстрацію.
2	Фактичний час реєстрації залежить від суми сплачених зборів.	Слід скасувати диференціацію на основі сплачених платежів та здійснювати реєстрацію якомога швидше, з урахуванням пропозиції, викладених у пунктах 8 та 11.
3	Пріоритетне бронювання – дуже гарна ідея, але реєстрація заяви в базі заяв забирає багато часу та займає.	Змінити пріоритетне бронювання, так щоб не було необхідності підписувати заявку, а договір, підтверджений нотаріусом, слід реєструвати відразу. Немає необхідності вводити дані для заяв вручну, роздруковувати їх, підписувати та зберігати в паперовому архіві. Сам договір може містити заявку на реєстрацію, як, наприклад, в Естонії чи Німеччині.
4	Дані власника (або будь-якої іншої особи) не перевіряються та не отримуються з вихідного реєстру.	Налаштувати систему та бізнес-процеси таким чином, щоб вона могла перевірити правильність поданої особистої інформації з демографічного реєстру чи Реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань та у разі помилок відмовити у реєстрації.
5	Попередні реєстрації не містять	Додайте УНЗР до всіх тем, що стосуються дійсних

	УНЗР зареєстрованої особи.	записів.
6	Особисті дані не виправляються, коли вони змінюються у вихідному реєстрі.	Встановити обмін даними з демографічним реєстром чи Реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, щоб отримувати оновлення щодо змін персональних даних
7	Обов'язково перевіряти всі операції нотаріусом.	Дозволити прості процедури в режимі он-лайн з цифровим підписом без залучення нотаріуса (наприклад, поділ землі).
8	Власники не дізнаються про неправомірні операції досить швидко, що дозволяє злочинцям та / або нотаріусам побудувати схему придбання.	<ul style="list-style-type: none"> Провести кампанію, щоб власники та інші правомочні особи оновлювали свої дані в реєстрі (зареєструйте УНЗР та оновіть контактну інформацію). Розробити процес реєстрації таким чином, щоб попередній та новий власник завжди отримували сповіщення про зміни в реєстрі та блокували реєстр на наступні 3 - 5 робочих днів, що дозволяє попередньому власнику вживати дій у разі зловмисної діяльності.
9	Правонаступникам потрібна допомога реєстратора, щоб зареєструватися як нові власники.	Розробити процес реєстрації таким чином, щоб після внесення правонаступників до реєстру правонаступництва вони мали онлайн-сервіс для оновлення інформації в реєстрі про права власності.
10	Інформація з БТІ не отримується автоматично	Використовувати сервіс Трембіти для отримання інформації БТІ, не обтяжуючи власника, якщо дані відсутні в реєстрі.
11	Відсутність часу між першою реєстрацією майна в новому реєстрі та зміною форми власності. Це покращує ґрунт для шахрайства.	Змінити політику, щоб перед першою реєстрацією в новому реєстрі публікувалося оголошення про намір реєстрації, щоб кожен міг її оскаржити, якщо дані невірні. Після періоду очікування можна зробити першу реєстрацію. Це важливо, оскільки приватизація сільськогосподарських земель може збільшити випадки шахрайства, і всі можливі суперечки повинні бути обговорені перед реєстрацією в реєстрі речових прав на нерухоме майно.
12	Усі дані вводяться в систему вручну.	Почати користуватися послугами Трембіти: <ul style="list-style-type: none"> демографічний реєстр для отримання інформації особи та/або оновлення вже зареєстрованої однієї особи без заяви (проактивна послуга); земельний кадастр для отримання інформації про кадастрові одиниці; реєстр виконавчих проваджень (або реєстр кредиторів);

		<ul style="list-style-type: none"> • реєстр судових рішень; • реєстр довіреностей; • сплачені державні збори, обтяження тощо.
13	Ухвали суду можуть замінити зареєстрований пріоритет заяв.	Юридична визначеність є одним з ключових елементів реєстрації речових прав на нерухоме майно. Ситуації, коли втручання пріоритету виправдане, потрібно проаналізувати.
14	Власник не завжди отримує інформацію про оновлення в реєстрі	Повідомити власника про всі зміни в реєстрі. Запровадити принцип подвійної перевірки, щоб кожна реєстрація, зроблена нотаріально, була перевірена державним реєстратором.

1.4.3 Доступ

№	Висновки	Рекомендації
1	Доступ до реєстру речових прав на нерухоме майно обмежений та фрагментований. Є електронна послуга (портал) для громадян та більшості посадових осіб; юристи, Національний банк України тощо мають доступ через систему управління, призначену для реєстраторів; також є можливість використовувати API.	Дозволити всім отримувати доступ до зареєстрованих даних, надаючи відповідні електронні послуги та чітко розрізняти реєстраторів та інші сторони. Доступ повинен бути безкоштовним для нотаріусів, судових приставів, власників та державних службовців. Для захисту даних та уникнення нездорових інтересів можна залишати аутентифікацію.
2	Інформація про попередні реєстрації доступна не кожному.	Дозволити всім бачити попередні реєстрації, у тому числі архівні дані.
3	Доступ до цифрових документів, що подаються під час реєстрації, обмежений.	Дозволити всім, хто має законний інтерес, отримати доступ до документів, поданих під час реєстрації.
4	Власник не може бачити всю інформацію про себе.	Додати послугу до державного порталу електронних послуг, де людина може бачити, інформацію про себе (та своїх дітей), а також інформацію про те, хто переглядав цю інформацію (через онлайн-сервіс, Трембіту, ЦНАП).
5	Відсутність служб Трембіта для доступу до інформації.	Створити служби Трембіти, які дозволять отримувати інформацію з реєстру (наприклад, нотаріусам через електронний нотаріат або MISF, судовим виконавцям через їхню систему тощо).
6	Інформація про кожну особу, яка отримує витяг з реєстру, вноситься до системи.	Вносити усі запити в електронному вигляді та зменшити кількість запитів на папері до мінімуму (додатковий або більший збір, скеровувати всіх клієнтів до нотаріусів).

7	Для отримання інформації про всіх власників багатоквартирного будинку потрібно звернутися до реєстратора.	Змінити критерії пошуку, щоб кожен міг отримати інформацію про декілька об'єктів одночасно за допомогою електронної послуги (за певну плату, якщо так вирішиться).
8	Відповідь на початковий пошук в реєстрі не містить достатньо даних для прийняття рішення про придбання даних.	Змінити критерії пошуку, щоб користувач одразу міг бачити інформацію про адреси та основну кадастрову інформацію.
9	Інформація про витяг з реєстру зберігається як PDF копія.	Усі запити повинні фіксуватися з достатньою кількістю даних, щоб мати можливість перевірити належність запиту, зроблених для подальших посилань, а не зберігатися як витяги з реєстру у вигляді PDF файлів (дійсних на момент створення витягу) у базі даних реєстру.

1.4.4 Очищення даних

№	Висновки	Рекомендації
1	Немає довіри до цифрових даних.	Створити процес, що дозволить реєстраторам зробити позначку в реєстрі, що вся інформація перевірена і їй можна довіряти.
2	Правила щодо виправлення даних є складними, і не всі реєстратори можуть виправити дані.	Створити службу для власників та інших правомочних осіб для подання заяви на виправлення даних в Інтернеті. Використовуйте сервіси Трембіти іншого реєстру, щоб перевірити правильність заяви.
3	Реєстраторам не потрібно виправляти контактну інформацію особи.	Реєстраторам обов'язково потрібно оновлювати контактну інформацію, адресу електронної пошти, номер телефону суб'єкта.

1.5 Дорожня карта

1.5.1 Короткострокові кроки

- Почати оцифрування архіву БТІ. Оцифрування означає сканування паперового архіву, прив'язку документів до метаданих та внесення/оновлення інформації в реєстрі речових прав на нерухоме майно.
- Змінити правила та впровадити обов'язкову наявність УНЗР для реєстрації.
- Дозволити реєстраторам виправляти дійсні записи відповідно до службового розпорядження.
- Повідомляти власників та інших правомочних осіб про необхідність оновлення своєї контактної інформації в реєстрі (інша можливість – оновити контактну інформацію в демографічному реєстрі та отримати дані звітти), щоб вони могли бути поінформовані про будь-які зміни, внесені до реєстру.

- Заявити, що цифрові дані мають юридичну силу, і забороняти вимагати паперові документи, якщо в реєстрі є позначення про факт перевірки цифрових даних.
- Створити такі послуги Трембіта:
 - Отримання загальних даних. Сервіс дозволяє отримати основну інформацію про майно, що допомагає приймати швидкі рішення, якщо необхідний додатковий пошук або критерії пошуку слід змінити. Критерії пошуку можуть бути такими ж, як і на загальнодоступному порталі.
 - Отримання детальних даних. Сервіс дає інформацію про дійсну та попередню інформацію про все, що стосується майна. Унікальний ідентифікатор власності використовується як критерій пошуку.
 - Отримання переліку документів. Пошук можна здійснити за допомогою унікального ідентифікатора власності, а відповідь повинна містити перелік усіх документів, пов'язаних із власністю (тип, дата тощо).
 - Отримання файлу документа. На основі інформації, отриманої від попередньої служби, унікальна кількість документів дозволяє отримати конкретний файл, необхідний для перевірки.
 - Реєстрація наміру (якщо необхідно). Сервіс надає можливість провести первинну реєстрацію та «забронювати» право зробити першу реєстрацію.
 - Реєстрація. Сервіс пересилає всю необхідну інформацію для здійснення реєстрації (перша реєстрація, оновлення, виправлення, доповнення тощо).
 - Існуючий API, доступний на веб-сторінці НАІС (<https://nais.gov.ua/pages/api>), слід переглянути та врахувати при розробці послуг Трембіта. Нові сервіси повинні розширити можливості реєстру (для забезпечення достатньої якості даних повинні бути впроваджені механізми перевірки на основі адаптерного сервера).

1.5.2 Довгострокові кроки

- додати в електронний сервіс такі функції:
 - подання заяви на виправлення даних;
 - подання заяви на оновлення контактів.

1.6 Використані джерела

1. Анкета.
2. Презентація, підготовлена НАІС.
3. Законодавство, зазначене в розділі 1.2.
4. Різні інтерв'ю з НАІС, нотаріусами, ЦНАП тощо.

2. РЕЄСТР НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

Реєстр нормативно-правових актів надає інформацію про закони та нормативно-правові акти та дозволяє здійснювати пошук та отримувати доступ до консолідованих текстів, однак отримати доступ до всіх нормативних актів місцевих органів влади з одного джерела не можливо. Основний функціонал присутній, але приватний сектор забезпечує зручні для користувача електронні послуги, які могли б і повинні були стати основою такого урядового реєстру/сервісу.

2.1 Мета та загальний опис

Електронний реєстр, що містить інформацію про нормативно-правові акти, такі як закони, укази, постанови тощо.

2.2 Законодавство

- Указ Президента України «Про Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів» <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/468/96>
- Постанова КМУ «Про затвердження Порядку ведення та використання Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів» <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/376-2001-%D0%BF>
- Наказ Мін'юсту «Про затвердження Інструкції про порядок та умови отримання інформації з інформаційного фонду Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів» <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0546-02>

2.3 Веб-сайт

<http://reestrnpa.gov.ua>

2.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	Існує кілька різних електронних служб (як приватних, так і державних), що надають доступ до законодавства, та реєстр нормативно-правових актів не визначається як ключове джерело.	Визначити реєстр нормативно-правових актів як ключове джерело нормативно-правових актів та забезпечити всі функціональні можливості користувачам, таким як юристи, громадяни тощо. Доступність, легкий та зручний доступ до законодавства є одним з найважливіших складових демократичної країни, і платники податків не повинні бути змушені платити приватному сектору за легкий доступ до законодавства.
2	Поточний електронний сервіс не дуже зручний для користувачів і не надає всіх можливих послуг, необхідних його користувачам.	Створити такі функціональні можливості: <ul style="list-style-type: none"> • усі посилання на поправки - це посилання, що спрямовують користувача на правильний правовий акт; • можна порівняти стару версію з поточною, щоб зміни були візуально видно; • дозволити користувачеві встановити налаштування таким чином, щоб

		повідомлення про зміни в законодавчих актах або про нові судові рішення надсилалися електронною поштою (MyLaw).
3	Зведені тексти різних періодів недоступні.	Дати можливість отримати доступ до зведених текстів у будь-який час.
4	Реєстр не містить інформації про судові рішення, в т.ч. ухвали міжнародних судів.	Надати адміністрації судів доступ до системи для введення інформації про судові рішення та зробити її доступною для всіх (після вилучення імен тощо).
5	Реєстр не містить інформації про рішення органів місцевого самоврядування.	Дозволити та зобов'язати органи місцевого самоврядування публікувати всі свої нормативно-правові акти в реєстрі після затвердження редактора.
6	Переклади англійською мовою недоступні.	Залучити присяжних перекладачів та надати доступ до перекладів (спочатку закони).
7	Відсутність зв'язків між рішеннями суду та статтями.	Пов'язати судові рішення та різні статті закону, щоб рішення про імплементацію законів були легко доступними.

2.5 Дорожня карта

1. Дати можливість органам місцевого самоврядування додавати своє законодавство до системи, надаючи їм доступ до системи. В майбутньому вони можуть користуватися послугами Трембіти.
2. Дозволити адміністрації суду додавати інформацію щодо судових рішень у систему та планувати обмін даними через Трембіту в майбутньому.
3. Почати створювати нову платформу, перелік послуг, згаданих в рекомендації 2 цього розділу. Один з можливих прикладів належної практики: www.riiqiteataja.ee.

2.6 Використані джерела

1. Анкета.
2. Веб-сайт.

3. РЕЄСТР ОБТЯЖЕНЬ РУХОМОГО МАЙНА

Інформація про рухоме майно (так званий профіль власності) недоступна в одному місці. Наприклад, для отримання інформації про транспортний засіб та його обтяження необхідно здійснити запит до відповідного реєстру транспортних засобів та реєстру обтяжень. Між цими двома реєстрами немає зв'язку через це неможливо ідентифікувати майно та його обтяження в визначений момент часу. Реєстрація факту, що все майно, яке належить особі, обтяжується, нікому не допомагає, оскільки незрозуміло, яке майно є в наявності.

РЕЄСТР ОБТЯЖЕНЬ РУХОМОГО МАЙНА

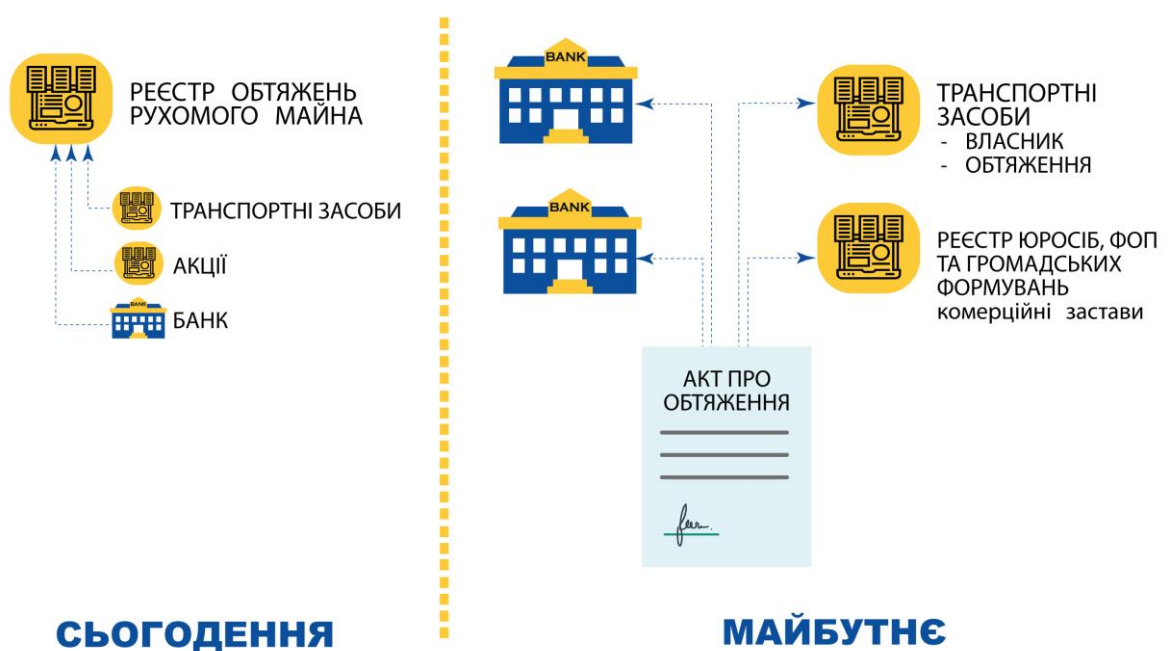

Схема 1 AS-IS і TO-BE реєстру обтяжень рухомого майна.

3.1 Мета та загальний опис

Державний реєстр, що містить інформацію про обтяження та застави рухомого майна.

3.2 Законодавство

- Закон України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень» <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1255-15>
- Постанова КМУ «Про затвердження Порядку ведення Реєстру обтяжень рухомого майна» <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/830-2004-п>
- Наказ Мін'юсту «Про затвердження Інструкції про порядок ведення Реєстру обтяжень рухомого майна та заповнення заяв» <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0942-04>

3.3 Веб-сайт

<https://orm.minjust.gov.ua/#/>

3.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	Існує окремий реєстр обтяжень рухомого майна замість реєстрації обтяжень у відповідному реєстрі рухомого майна.	Усі обтяження повинні бути зареєстровані в тому ж реєстрі, що і майно. Окремий реєстр обтяжень означає, що нотаріус або хтось, хто шукає інформацію, повинен здійснити два пошуки замість одного. Якби інформація про майно та всі пов'язані з цим обтяження були в одному реєстрі, було б краще пов'язати особу та обтяження. Через низьку якість даних реєстр обтяжень рухомого майна не дуже ефективний, і зв'язати особу та майно не завжди можливо. Реєстрації, які заявляють, що все майно особи заставлено, не дають достатньо інформації про власність і не є дуже ефективними. Обов'язково реєструвати обтяження на рухоме майно в тому ж реєстрі, де зареєстровано майно.
2	Немає зв'язку з Реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань для перевірки наявності акцій та іншої інформації про компанію.	Реєструвати комерційні застави, застави акцій тощо у комерційному реєстрі чи в реєстрі акцій. У разі політичного рішення не реєструвати кожне обтяження у відповідному реєстрі, створити зв'язок між Реєстром юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань та Реєстром обтяжень рухомого майна за допомогою послуг Трембіти.
3	Немає можливості перевірити наявність майна з інших реєстрів під час реєстрації або оновлення інформації про обтяження.	Створити зв'язок між реєстром відповідної рухомої власності та реєстром обтяжень на рухоме майно, коли це можливо.
4	Відсутність служб для отримання інформації з реєстру	Створити служби Трембіта для запитів із реєстру – щодо наявності обтяження чи певних оновлень.

3.5 Дорожня карта

1. Створити можливість обміну інформацією з усіма іншими реєстрами, в яких зареєстровано рухоме майно.
2. Надати власникам майна вільний (безкоштовний) доступ до інформації про обтяження власності.

3.6 Використані джерела

1. Анкета.
2. Демо електронних послуг.
3. Презентація НАІС.

4. СПАДКОВИЙ РЕЄСТР

Основні принципи цього реєстру присутні, але немає зв'язку з демографічним реєстром, тому факт смерті особи може не бути зафіксований, і без реєстрації відповідної інформації вручну реєстр не може функціонувати в повному обсязі. Також було зазначено, що деякі державні установи мають доступ до заповітів ще до того, як особа померла. Це порушує конфіденційність особи та суперечить усім кращим практикам.

Схема 2 Запропонований майбутній підхід до спадкового реєстру

4.1 Мета та загальний опис

Електронний реєстр, що містить інформацію про заповіти, спадкові договори, про відкриття спадкової справи, свідоцтва про право на спадщину.

4.2 Законодавство

- Цивільний кодекс України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/stru#Stru>
- Постанова КМУ «Про затвердження Положення про спадковий реєстр» <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0831-11>
- Постанова КМУ «Про затвердження Порядку державної реєстрації заповітів та спадкових договорів у спадковому реєстрі» <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/491-2011-%D0%BF>
- Постанова КМУ «Про порядок посвідчення заповітів та наказів, прирівнюваних до нотаріально посвідчених» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-94-%D0%BF>

4.3 Веб-сайт

Немає вільного доступу осіб в частині інформації про себе до Реєстру. Доступ мають лише авторизовані користувачі.

4.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	Не всі реєстратори використовують цю систему (наприклад, консули, лікарі, капітани кораблів тощо)	Надати консулам доступ до реєстру для реєстрації останніх заповітів тощо. Оскільки лікарі тощо підтверджують останні заповіти досить рідко, бізнес-процес для них повинен залишитися таким, як сьогодні.
2	Нотаріуси та інші реєстратори під час реєстрації повинні дублювати свою діяльність. Наприклад, нотаріуси повинні зареєструвати підтвердження останнього заповіту у своєму паперовому журналі, потім увійти до реєстру нотаріальних бланків та зареєструвати номер бланку, і нарешті увійти до реєстру спадщини та зробити реєстрацію.	Перевірка нотаріальних реєстрів останнього заповіту в електронному нотаріаті, інформація автоматично реєструється в реєстрі нотаріальних дій (бажано в тій же системі, що і електронний нотаріат) та в реєстрі спадщини.
3	Заповідач та / або спадкоємець не мають онлайн-доступу до реєстру інформації про спадщину.	Додати послугу до державної платформи електронних служб, де людина може бачити, яка інформація про неї (її останні заповіти та спадкові договори) разом з інформацією про те, хто бачив цю інформацію (через Інтернет-сервіс, Трембіту, ЦНАП).
4	Треті особи (правонаступники) не мають онлайн-доступу до інформації про реєстр правонаступництва, і вони завжди повинні доводити, що особа померла, надаючи свідоцтво про смерть на папері до реєстратора (наприклад, нотаріуса).	Встановити автоматизований обмін даними між реєстрами актів цивільного стану та реєстром правонаступництва (послуга «Трембіта») для автоматичної реєстрації факту, що суб'єкт помер. Після реєстрації факту смерті дозволити автентифікованій третій особі (правонаступнику) проводити розслідування щодо зареєстрованих заповітів або поточних процедур спадкоємства тощо померлої особи.
5	Всі дані, необхідні для реєстрації, вводяться вручну.	Розробити бізнес-процеси електронного нотаріату таким чином, щоб особиста інформація отримувалась за допомогою демографічного реєстру та/або реєстру актів цивільного стану, щоб уникнути помилок друку. Якщо консули роблять реєстрацію, вони застосовують той же принцип, а в разі відкриття спадкової справи перевіряють факт смерті.
6	Деякі установи мають доступ до зареєстрованої інформації (включаючи останні заповіти) до смерті людини.	Заборонити будь-який доступ до інформації щодо останнього заповіту перед смертю особи, крім самої особи та нотаріуса, який здійснює запис.
7	Нотаріусам потрібно увійти в	Створити послуги Трембіта, що дозволяють

систему та здійснити запити про існування заповіту тощо.	запити з реєстру (наявність останнього заповіту, ініціювання процесу спадкоємства тощо).
--	--

4.5 Дорожня карта

Початкові кроки повинні бути наступними:

1. Ввести факт загибелі суб'єкта до реєстру правонаступництва (або через Трембіту, або оновлення даних вручну).
2. Створити сервіси Трембіти, які дозволять нотаріусам реєструвати інформацію про останні заповіти та правонаступництво (ініціювання, видача сертифікату тощо) через електронний нотаріат або MISР.
3. Створити онлайн-портал/послуги, які дозволять отримувати доступ до особистих даних або робити запити щодо запитів.

4.6 Використані джерела

1. Відповіді на анкету.
2. Презентація, підготовлена НАІС.

4.7 Концепція електронного нотаріату

Повний потенціал послуг, що надаються нотаріусами, до цього часу не був розкритий. На даний момент у центрі уваги ідея створення нової інформаційної системи електронного нотаріату, пов'язаного через Трембіту з різними реєстрами, та створення можливостей для нотаріусів надавати швидкі та надійні послуги. Оскільки нова концепція та нова інформаційна система електронного нотаріату зазначається в цій главі та в деяких наступних главах, загальна ідея є такою:

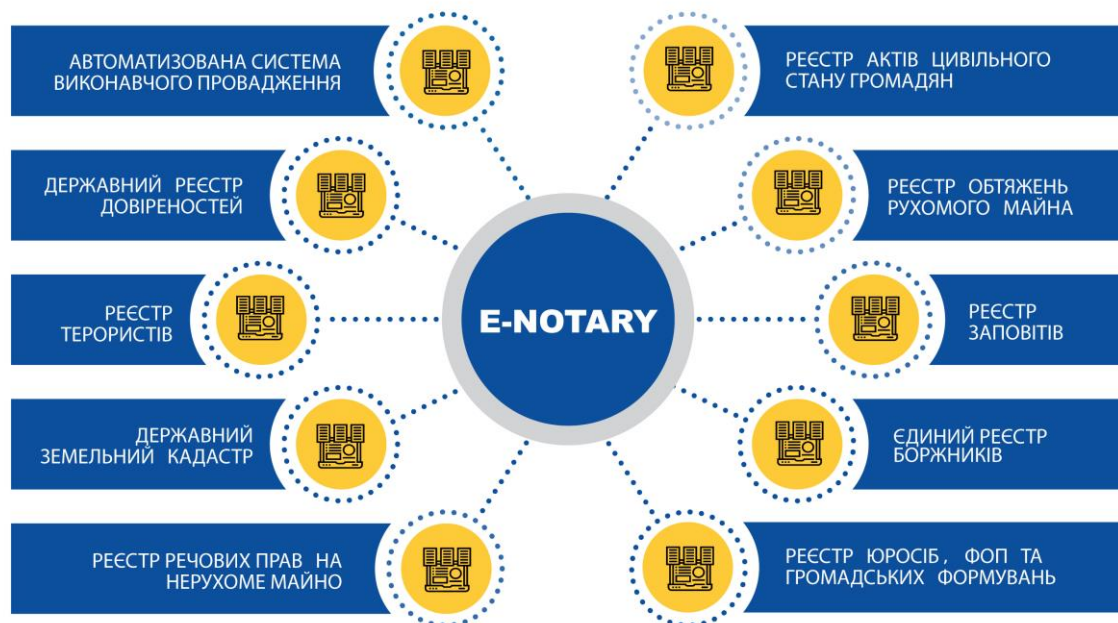

Схема 3 Нова концепція електронного нотаріату

5. ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР ДОВІРНОСТЕЙ

Це один із реєстрів з великим потенціалом, і багато країн замислюються над його створенням, у т.ч. Естонія. З іншого боку, потенціал реєстру повною мірою так і не використовується. Замість потрібної реєстрації автентичності довіреності нотаріусом (у реєстраційній книзі нотаріуса, реєстрі бланків нотаріальних документів та реєстрі довіреностей) все можна було б зробити відразу через сервіси Трембіти. Крім того, існують і інші типи довіреностей, які також повинні реєструватися.

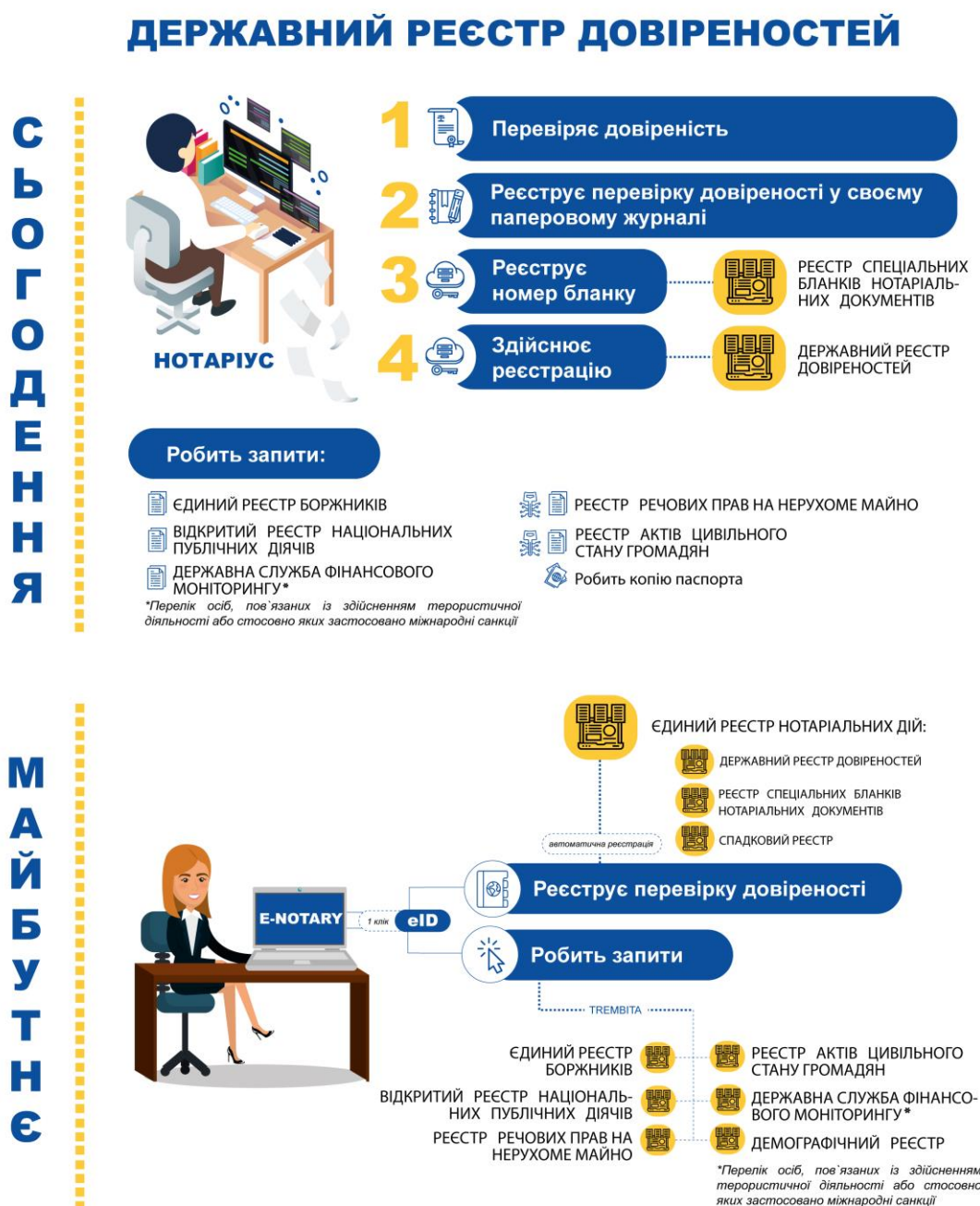

Схема 4 Пропозиція щодо реєстру довіреностей.

5.1 Мета та загальний опис

Електронний реєстр, що містить інформацію про нотаріально посвідчені довіреності, їхні дублікати та припинення.

5.2 Законодавство

- Закон України «Про нотаріат» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>
- Наказ Мініюсту «Про введення Єдиного реєстру довіреностей та внесення змін та доповнень до деяких нормативно-правових актів Міністерства юстиції України»
<https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1378-06>

5.3 Веб-сайт

Немає безкоштовного сервісу для перевірки інформації. Кожен може перевірити через номер на нотаріальних документах, чи наявна довіреність на <https://rnb.HAIC.gov.ua/index.php/rnb/result>

5.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	Не всі реєстратори використовують цю систему (наприклад, консули, лікарі, капітани кораблів тощо).	Надати консулам доступ до реєстру, щоб зареєструвати довіреність. Оскільки бізнес-процес для них залишається таким же, як і сьогодні.
2	Нотаріуси та інші реєстратори під час реєстрації повинні дублювати свою діяльність. Наприклад, нотаріуси повинні зареєструвати перевірку довіреності у своєму паперовому журналі, потім увійти до реєстру нотаріальних бланків та зареєструвати номер бланку, і нарешті увійти до реєстру довіреностей та здійснити реєстрацію.	Нотаріат реєструє перевірку довіреності в електронному нотаріаті, інформація автоматично реєструється в реєстрі нотаріальних дій (бажано тієї ж системи, що і електронний нотаріат) та в реєстрі довіреностей. Бізнес-процес повинен бути таким, як і в реєстрі заповітів.
3	Реєстрація охоплює лише нотаріально посвідчені документи.	Змінити призначення реєстру та дати можливість зареєструвати всі види довіреностей – представляти особу в державних установах тощо.
4	Автор не має онлайн-доступу до зареєстрованої інформації.	Створити портал або використовувати вже існуючий, де людина може бачити, яка інформація про неї (загальна та до якої потрібен спеціальний доступ), а також інформацію про тих, хто бачив ці дані (через онлайн-сервіс, Трембіту, ЦНАП).
5	Треті сторони не мають онлайн-доступу до зареєстрованої інформації, і їм завжди доводиться подавати заяву в паперовому вигляді, щоб	Дозволити будь-якій аутентифікованій третій стороні робити запити про реєстрації та документи, що підписуються цифровим способом.

	отримати обмежені виписки з реєстру (до НАІС, до нотаріуса).	Дозволити довіреності підписані у цифровому вигляді.
6	Всі дані, необхідні для реєстрації, вводяться вручну.	Організувати бізнес-процеси електронного нотаріату таким чином, щоб особиста інформація отримувалась за допомогою демографічного реєстру та / або реєстру актів цивільного стану, щоб уникнути помилок друку. Якщо консули роблять реєстрацію, застосовується той же принцип, а в разі реєстрації про порушення справи про правонаступництво перевіряють факт смерті.
7	Нотаріуси повинні увійти до системи та зробити запити про довіреності.	Створити сервіси Трембіта, що дозволяють зробити запити (наявність довіреності, вмісту, копії підписаного документа, припинення).
8	Реєстрації не містять УНЗР.	Обов'язкове введення УНЗР обох сторін.
9	Виправлення даних забирає багато часу і пов'язане з поданням паперової заяви.	Впровадити автоматизовані процедури корекції даних на основі оновлень реєстру цивільного стану, демографічного реєстру або Реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань.

5.5 Дорожня карта

Початкові кроки повинні бути такими:

1. Створити сервіси Трембіта, які дозволять нотаріусам зареєструвати довіреність через електронний нотаріат або MISF.
2. Створити онлайн-портал / сервіси, які дозволять отримувати доступ до особистих даних або робити запити щодо запитів.

5.6 Використані джерела

1. Відповіді на анкету.

6. РЕЄСТР ДРУКОВАНИХ ЗМІ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ АГЕНСТВ

Виходячи з його змісту, можна сказати, що це реєстр, створений для реєстрації єдиного виду ліцензії. Позитивною практикою є те, що всі ліцензії зареєстровані в одному місці або факт видачі ліцензії може бути зареєстрований і відображений у реєстрі юридичних осіб. Оскільки бізнес-процеси, пов'язані з ліцензуванням, не були частиною аналізу, експерт не вивчав відповідне законодавство та практику. Концепція реєстрації ліцензії може залишатися незмінною, однак ліцензування слід оцінювати окремо в майбутньому, оскільки це один із критеріїв, що впливають на рейтинг у Doing Business та інших подібних звітах.

6.1 Мета та загальний опис

Реєстр, що містить інформацію про діючі погодження у сфері ЗМІ та інформації. В цілому це реєстр ліцензій, виданих компаніям, які працюють у відповідній галузі.

6.2 Законодавство

- Закон України «Про друковані ЗМІ в Україні»
<https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>
- Закон України «Про інформаційні агентства»
<https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/74/95-вр>
- Постанова КМУ «Про державну реєстрацію друкованих ЗМІ, інформаційних агентств та розмір плати за реєстрацію»
<https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1287-97-п>
- Наказ Мін'юсту «Про затвердження Положення про Реєстр друкованих ЗМІ та Інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності»
<https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0689-07>

6.3 Веб-сайт

<https://dzmi.minjust.gov.ua/>

6.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	Компанія може розпочати діяльність лише після реєстрації.	Реорганізувати бізнес-процес таким чином, щоб компанія могла зареєструвати свою діяльність замість попереднього затвердження, а відповідний державний орган здійснює нагляд після цього.
2	Заява та додаткові документи у паперовій формі.	Створити електронну послугу, яка дозволить представникам компанії подавати реєстраційні документи в режимі онлайн разом із реєстрацією компанії або згодом разом з оновленням даних компанії.
3	Процес затвердження потребує оптимізації.	Почати користуватися послугами Трембіти, щоб: <ul style="list-style-type: none"> • попередньо заповнити необхідні дані для реєстрації, уникнути дублювання та пов'язати інформацію

		<p>компанії безпосередньо з бізнес-реєстром.</p> <ul style="list-style-type: none"> • перевірити поточні судові процеси. • проаналізувати виконання монопольних правил.
--	--	---

6.5 Дорожня карта

1. Почати користуватися послугами Трембіти для обміну інформацією з іншими реєстрами.
2. Реорганізувати реєстр згідно з новим законодавством.

6.6. Використані джерела

1. Відповіді на анкету.

7. РЕЄСТР АКТИВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ ГРОМАДЯН

Це ключовий реєстр, який повинен використовуватися майже всіма іншими державними реєстрами разом з демографічною інформацією. Натомість він управляється як перелік актових записів, згрупованих для однієї і тої ж особи. Неможливо встановити зв'язок напряду між особою та її цивільним станом, при цьому докладаються величезні зусилля для отримання повної інформації про особу.

7.1 Мета та загальний опис

Електронна інформаційна система, що містить інформацію про такі акти цивільного стану: народження, зміна імені, шлюб, розлучення, смерть, зміни, що вносяться до них, їх поновлення та анулювання та відомості про видачу свідоцтв та витягів з реєстру. Реєстр фокусується на акті (документі), а не на особі, пов'язаній із документом.

7.2 Законодавство

- Закон України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2398-17>
- Постанова КМУ «Про затвердження порядку ведення Державного реєстру актів цивільного стану» <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1064-2007-%D0%BF>
- Наказ Мін'юсту «Про затвердження правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні» <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0719-00>
- Наказ Мін'юсту «Про затвердження Інструкції про ведення державного реєстру актів цивільного стану» <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0691-08>
- Постанова КМУ «Про затвердження зразків актових записів цивільного стану, описів та зразків бланків свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1025-2010-%D0%BF>
- Наказ Мін'юсту «Про затвердження Правил внесення змін до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0055-11>

7.3 Веб-сайт

Немає вільного доступу до Реєстру. Лише авторизовані користувачі мають доступ.

7.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	Реєстр базується на документах, а критеріями пошуку є реєстраційний номер або номер сертифікату.	Використовувати УНЗР як унікальний ідентифікатор особи та пов'язувати акти цивільного стану з людиною.
2	Акти цивільного стану не містять УНЗР.	Додати УНЗР до всіх виданих актів цивільного стану.
3	Відсутність зв'язків між різними сімейними подіями людини, крім розлучення.	Пов'язати всі сімейні події людини (перейти від реєстру, орієнтованого на документи, до реєстру, орієнтованого на людину).
4	Акт про цивільний стан містить непотрібну / повторювану інформацію, таку як місце проживання, номер паспорта та дату видачі.	Додавати до документа цивільного стану лише необхідну інформацію, таку як ім'я, прізвище, по батькові, УНЗР, стать, дату та місце народження, громадянство.
5	Заархівовані дані ЗАГСу, починаючи з 1945 р., були внесені до реєстру, але відсканованих документів, поєднаних з метаданими, немає, що унеможливує перевірку правильності введених даних без порівняння з паперовим документом у разі сумнівів.	Відсканувати всі акти цивільного стану та зв'язати їх із оцифрованими даними / реєстраціями разом із необхідним очищенням даних (порівняти паперовий та цифровий запис).
6	Реєстр не містить інформації про зміни в цивільному стані, що відбулися за межами України, і через те необхідна статистика може бути відсутньою, а держава не має огляду сімейних подій своїх громадян.	Створити процедуру реєстрації резидентами своїх сімейних подій, які відбулися за кордоном, як шлюб тощо, у реєстрі цивільного стану.
7	Людина повинна звернутися до ЗАГСу, щоб зареєструвати сімейну подію та представити акти на папері.	Пов'язати акти реєстру цивільного стану з особою. Першими можуть бути такі активні послуги, як електронне народження або дитина або смерть.
8	Консули, які реєструють народження, шлюби та смерть, не можуть отримати доступ до реєстру, тому їм доводиться надсилати паперові документи до Міністерства юстиції для реєстрації.	Надати консулам прямий доступ до реєстру для здійснення реєстрації.
9	Держава не має даних про сімейний стан особи, оскільки зв'язок між особою та актами цивільного стану відсутні. Це означає, що багато	Пов'язати особу до актів цивільного стану, оголосити реєстр цивільного стану ключовим реєстром сімейного стану разом із народженнями, смертями, розлученнями

	державних реєстрів збирають інформацію про сімейний стан, і немає оригінального джерела цієї інформації.	та змінами імені.
10	Корекція даних може зайняти багато часу, іноді кілька місяців.	Створити процедуру корекції даних - онлайн-сервіс поруч із послугою, яку надає ЗАГС. Зробити внесення виправлень до реєстру обов'язковим та можливим для нотаріусів або хоча б подавати заявку на виправлення даних через сервіси Трембіти.
11	Паперові свідоцтва мають юридичну силу і два однакові паперові сертифікати друкуються під час кожної реєстрації.	Надати юридичну силу електронним даним та припинити видавати паперові свідоцтва (наприклад, як додаткова послуга за додаткову плату).
12	Процедура реєстрації відбувається вручну (друкується), немає обміну даними з іншими реєстрами.	Повторно використовувати вже введені дані, за необхідності обмінюватися даними з демографічним реєстром через Трембіту.
13	Доступ до реєстру громадянського стану вимагає окремого ідентифікаційного ключа.	Використовуйте один єдиний ключ автентифікації у всіх державних реєстрах.
14	Доступ до реєстру актів цивільного стану дуже обмежений, лише для нотаріусів, деяких державних установ та посадових осіб ЦНАПу.	Надати послуги Трембіта для отримання інформації про акти цивільного стану. Пропозиція для початкового списку: <ul style="list-style-type: none"> • Отримання інформації про сімейний стан; • Отримання інформації про всі акти цивільного стану; • Отримання інформації про будь-які оновлення в реєстрі. УНЗР має бути одним із можливих даних, поряд із номером сертифікату реєстраційних номерів.
15	Особа не має онлайн-сервісу для перевірки зареєстрованої інформації, пов'язаної з нею або про тих, хто шукав таку інформацію.	Створити портал або використовувати вже існуючий, де людина може бачити, яка інформація про неї (та її дітей) доступна разом із інформацією про тих, хто переглядав цю інформацію (через онлайн-сервіс, Трембіту, ЦНАП).
16	Демографічний реєстр не оновлює інформацію про смерть, тому паспорти осіб залишаються дійсними в реєстрі навіть після смерті. Раз на рік реєстр цивільного стану видає паперові списки для виправлення даних у демографічному реєстрі.	<i>Див. пункт 14.</i>

17	В демографічному реєстрі немає оновленої інформації про народження.	<i>Див. пункт 14.</i>
----	---	-----------------------

7.5 Дорожня карта

Початкові кроки повинні бути такими:

1. Оголосити УНЗР як єдиний унікальний ідентифікатор і створити його для кожної людини.
2. Додати УНЗР до всіх нових паспортів, посвідчень особи та посвідчень водія.
3. Додати УНЗР до реєстру цивільного стану, змінивши його з реєстру, який базується на документах, на реєстр, який базується на особах.
4. Створити сервіси Трембіти, які дозволять нотаріусам, демографічному реєстру тощо отримувати інформацію.
5. Дати можливість людям бачити зареєстровану інформацію, пов'язану з ними.

7.6 Використані джерела

1. Відповіді на анкету.
2. Спостереження міжнародних експертів Енелъ Пунгас та Майріс Кунгла.

8. РЕЄСТР ПІДПРИЄМСТВ, ЩОДО ЯКИХ ПОРУШЕНО ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО

Ще один реєстр, який міг би допомогти швидко отримувати повну інформацію про фізичну чи юридичну особу, але надає інформацію лише про факт банкрутства. Найкращим рішенням було б реєструвати факт банкрутства у реєстрі юридичних осіб, якщо йдеться про юридичну особу, та в окремому реєстрі або шляхом публікації відповідного оголошення у випадку фізичних осіб. Це означає, що існує система, за якою арбітражні керуючі використовують у своїй повсякденній роботі, але самі результати реєструються в іншому реєстрі.

8.1 Мета та загальний опис

Збір інформації про осіб, які фігурують у справах про банкрутство, про стан таких процедур.

8.2 Законодавство

- Закон України «Про відновлення платоспроможності або банкрутство боржника» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>
- Кодекс України з процедур банкрутства (набирає чинності з 21.10.2019) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>

8.3 Веб-сайт

https://kap.minjust.gov.ua/services?product_id=3&is_registry=1&keywords=&usertype=all

8.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	Значна частина інформації в цьому реєстрі створюється судами (реєстр вимог кредиторів, стадія провадження у справі про банкрутство, стан виконання тощо). Немає автоматичного обміну з реєстром судових рішень.	Забезпечити максимальний обмін інформацією із судовими записами через Трембіту.
2	Переважає більшість банкрутів у цьому реєстрі – це особи, які вже є в реєстрі боржників. Немає обміну інформацією з цим реєстром.	Переконатися, що інформація автоматично отримується з реєстру боржника, якщо особа підлягає процедурі банкрутства.
3	Процедура банкрутства передбачає пошук активів боржника. Цьому сприяла б можливість бачити наявну нерухомість боржника, а також обтяження в реєстрі обтяжень рухомого майна.	Слід забезпечити зв'язок з реєстром речових прав та реєстром обтяжень на рухоме майно. Іншим варіантом є реєстрація факту банкрутства в реєстрі речових прав.
4	Законодавчі зміни тепер запроваджують процедуру банкрутства для фізичної особи.	Надати дані про банкрутство для фізичних осіб. Поділитися ними з демографічним реєстром.

8.5 Дорожня карта

1. Почати користуватися послугами бізнес-реєстру Трембіти для перевірки інформації про компанію.
2. Реорганізувати поточну електронну послугу разом із усіма процедурами ліцензування та надати оптимізований сервіс для компаній та перевіряючих (посилання на зауваження до Реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань).

8.6 Використані джерела

Відповіді на анкету.

9. РЕЄСТР МЕТОДИК ПРОВЕДЕНЬ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ

Неформальний реєстр лише для обмежених цільових груп. Оскільки кількість користувачів та частота використання є низькою, цей реєстр не потребує термінової концентрації зусиль з точки зору оптимізації бізнес-процесів.

9.1 Мета та загальний опис

Зібрати та надати інформацію про методи судмедекспертизи, які пройшли атестацію та придатні для практичного використання.

9.2 Законодавство

- Закон України «Про судову експертизу»
<https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>
- Постанова КМУ «Про затвердження Порядку атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз»
<https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/595-2008-%D0%BF>
- Наказ Мініюсту «Про затвердження Порядку ведення Реєстру методів судової експертизи» <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0924-08>

9.3 Веб-сайт

<http://rmpse.minjust.gov.ua/>

9.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	Матеріали про методи відсутні в системі.	Дозволити всім отримувати доступ до опису методів, якщо вони не конфіденційні.

9.5 Дорожня карта

Дотримуватися рекомендацій.

9.6 Використані джерела

Відповіді на анкету.

10. РЕЄСТР НОТАРІУСІВ

Реєстром керує Мініюст, але управління також може здійснювати Нотаріальна палата у вигляді додаткового функціоналу електронного нотаріату. Створення окремого реєстру для всього видається загальноприйнятим підходом, але це може бути нетривалим та економічно неефективним рішенням.

10.1 Мета та загальний опис

Зберігати інформацію про нотаріусів, як про діючих, так і про тих, які припинили діяльність.

10.2 Законодавство:

- Закон України «Про нотаріат» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>
- Наказ Мініюсту «Про затвердження Порядку ведення Реєстру нотаріусів» <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0926-10>

10.3 Веб-сайт

<https://ern.minjust.gov.ua/pages/default.aspx>

10.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	Див. пункт 11.4	Див. пункт 11.4
2	Міністерство юстиції вносить інформацію про нотаріусів до реєстру.	На основі найкращої практики в Естонії, списком нотаріусів керує Нотаріальна палата.

10.5 Використані джерела

Відповіді на анкету.

11. РЕЄСТР АТЕСТОВАНИХ СУДОВИХ ЕКСПЕРТІВ

Існує тенденція називати реєстром кожен набір даних. Тому кількість реєстрів, якими керує уряд, досить велика, і це може ставати причиною деяких непорозумінь. Існує чотири реєстри, що містять інформацію про експертів системи правосуддя:

1. Реєстр арбітражних керуючих;
2. Реєстр атестованих судових експертів;
3. Реєстр приватних виконавців;
4. Реєстр нотаріусів.

11.1 Мета та загальний опис

Метою кожного реєстру є надання актуальної інформації про експертів разом із датою прийняття рішення кваліфікаційної комісії, іменами помічників тощо. Для зменшення витрат на управління та оптимізації процесів існують два можливих рішення. Перше – це об'єднання всіх так званих реєстрів в один, збереження всіх даних в одній базі даних та надання відповідної інформації через один сайт/сервіс. Другий – це об'єднання цих реєстрів чи списків у системи управління. Це означає, що список нотаріусів міститиметься в системі електронного нотаріату, і кожен матиме доступ до цього списку у відповідності до наявних прав користувача.

11.2 Законодавство

- Закон України «Про судову експертизу»
<https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>
- Наказ Мініюсту «Про затвердження порядку ведення Реєстру атестованих судових експертів»
<https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0484-12>

11.3 Веб-сайт

<http://rase.minjust.gov.ua/>

11.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	Для кожного ліцензованого заняття існує окремий список, який потребує адміністрації, невеликих розробок тощо.	Оскільки метою кожного такого реєстру є надання інформації про конкретних постачальників послуг, слід проаналізувати, чи можливо технічно об'єднати всі ці реєстри в одну інформаційну систему, що містить всю інформацію. У всіх випадках в реєстри вносяться ім'я, дата народження, дата призначення, дата звільнення тощо. Оскільки бізнес-процес для реєстрації, оновлення та скасування однаковий, існування окремих систем не є доцільним. Один об'єднаний бек-офіс дозволяє скоротити витрати на обслуговування та розробку. Якщо неможливо або недоцільно об'єднати всі реєстри в одну систему, реєстри конкретних фахівців повинні бути об'єднані в систему управління, де в будь-якому випадку відбувається керування правами/ролями користувачів. Наприклад, Реєстр приватних судових виконавців міститься в реєстрі виконавчих проваджень.
2	Інформація на всіх веб-сайтах не послідовна, наприклад, у реєстрі нотаріусів посилання на веб-сайт, години роботи та електронні адреси нотаріусів відсутні.	Надати уніфіковану інформацію про всіх ліцензованих експертів разом із конкретною інформацією в кожній галузі діяльності.
3	Для отримання інформації завжди потрібно здійснювати пошук, знаючи критерії пошуку.	Опублікувати повний список активних експертів поруч із опцією пошуку.
4	Вся інформація та веб-сайти доступні лише українською мовою.	Надати версію веб-сайту також англійською мовою, оскільки є досить багато іноземців, яким потрібна послуга вищезгаданих експертів.
5	Щоб зробити запит, завжди потрібно використовувати веб-	Створити сервіси Трембіти, які дозволять здійснювати автоматичні пошуки інформації про

	сайти.	експертів. Це дає можливість перезавантажити процеси автентифікації, щоб права користувача не залежали від волі НАІС, а фактичних даних, внесених до реєстру (наприклад, факт, що особа має право діяти як нотаріус, отримується з реєстру в режимі реального часу).
7	Для реєстрації на іспит потрібно подати паперові документи та сплатити державні збори в банку.	Створити новий портал із опцією самообслуговування, де кваліфікаційні комісії зможуть оголошувати нові іспити, де абітурієнти зможуть подати документи та побачити відповідну інформацію, пов'язану з ними.

11.5 Дорожня карта

Початкові кроки повинні бути такими:

1. Замінити чотири різні веб-сайти на один, який надає ті самі послуги, що і вони окремо.
2. Створити сервіси Трембіти, що дадуть змогу зацікавленим сторонам отримувати інформацію про експертів:
 - a. Наявність ліцензії / затвердження.
 - b. Оновлення у списках експертів.

11.6 Використані джерела

Відповіді на анкету.

Схема 5 Можливий новий підхід до управління атестованими експертами

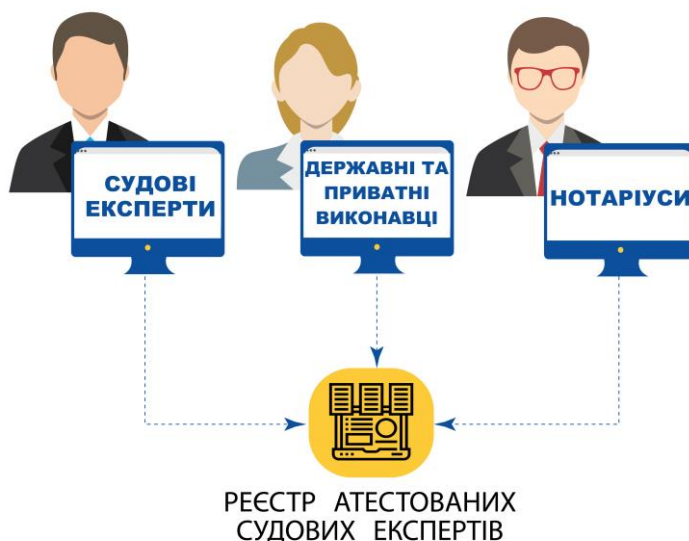

Схема 6 Можливий спосіб оптимізації невеликих реєстрів експертів

12. РЕЄСТР ОСІБ, ЩОДО ЯКИХ ЗАСТОСОВАНО ПОЛОЖЕННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ОЧИЩЕННЯ ВЛАДИ»

Цей реєстр є досить унікальним, але якщо його існування необхідне, дані повинні бути актуальними. Наразі не існує жодних процедур оновлення інформації, і через це реєстр може швидко втратити значення для користувачів.

12.1 Мета та загальний опис

Зареєструвати інформацію про люстрованих осіб.

12.2 Законодавство

- Закон України «Про очищення влади»
<https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>
- Наказ Міністерства юстиції «Про затвердження Положення про Реєстр осіб, щодо яких застосовано Закон України «Про очищення влади»
<https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1280-14>

12.3 Веб-сайт

<https://lustration.minjust.gov.ua/register>

13.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	Загальнодоступних персональних даних недостатньо для ідентифікації особи.	Додати УНЗР до реєстрації та дозволити пошук на його основі.

2	Інформація про інспекційні структури недоступна, а посилання на статтю не пов'язане із відповідною статтею	Опублікувати інформацію про структуру, що прийняла рішення, і додати посилання на статтю закону з відповідним правовим актом.
3	Померлі залишаються в реєстрі.	Слід встановити обмін даними з реєстром актів цивільного стану для того, щоб фіксувався факт смерті та відповідні особи автоматично видалялися з реєстру. Якщо є необхідність мати в загальному доступі інформацію про померлих людей, слід зазначити відповідний статус та чітко розрізняти тих, хто живий, і тих, хто помер.
4	Зареєстрована інформація про особу залишається такою ж, навіть якщо людина змінила ім'я.	Встановити обмін даними з реєстром цивільного стану, щоб зареєструвати будь-яке оновлення інформації людини та робити автоматичні оновлення в реєстрі.

12.5 Дорожня карта

1. Додати УНЗР для всіх зареєстрованих осіб.
2. Затвердити список та видалити померлих.
3. Оновити імена зареєстрованих осіб.

12.6 Використані джерела

Відповіді на анкету.

13. РЕЄСТР АПОСТИЛІВ

Процедури та принципи цього реєстру впливають із міжнародної конвенції. Це означає, що більшість його правил сягають корінням у договір між країнами. Незважаючи на це, реєстр можна вдосконалити. В Естонії Нотаріальна палата є власником цього реєстру, і вона самостійно займається його розвитком. Це спрощує життя громадянам, оскільки є лише одна установа, до якої необхідно звертатися. З іншого боку, це допомагає нотаріусам заробляти та покривати свої потенційні втрати, пов'язані з оптимізацією процесів реєстру юридичних осіб.

13.1 Мета та загальний опис

Державний реєстр, який дозволяє перевірити видані апостили та керувати зразками підписів та печаток.

13.2 Законодавство

- Постанова КМУ «Про деякі питання забезпечення запровадження електронного сервісу з проставлення апостиля»
<https://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/890-2015-%D0%BF>

- Наказ Мін'юсту «Про впорядкування відносин з проставлення апостиля та підготовки документів для їх консульської легалізації»
<https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1419-15/page>
- Наказ Мін'юсту «Про Порядок проставлення апостиля на офіційних документах, що видаються органами юстиції та судами, а також на документах, що оформляються нотаріусами України»
<https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1419-15/paran8#n20>

13.3 Веб-сайт

<https://apostille.minjust.gov.ua>

13.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	Не всі зразки підписів та печаток реєструються в реєстрі в режимі реального часу.	Оновити інформацію про звільнених нотаріусів.
2	Інформація про суддів відсутня.	Ввести інформацію про діючих та звільнених суддів до системи (обмін даними з реєстром суддів).
3	Є кілька реєстраторів: Мін'юст, МЗС, Міністерство освіти і науки.	В Естонії нотаріуси видають апостили, тому людині не потрібно думати, куди звернутися. Оскільки однією з рекомендацій є зменшення кількості заявок, перевірених нотаріусом, це дасть їм можливість надавати нові послуги.

13.5 Дорожня карта

1. Оновити інформацію про нотаріусів.
2. Додати інформацію про суддів.

13.6 Використані джерела

Відповіді на анкету.

14. РЕЄСТР ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, ФІЗИЧНИХ ОСІБ - ПІДПРИЄМЦІВ ТА ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ

Хоча його й було нещодавно оновлено, реєстр не може похвалитися оптимізованістю бізнес-процесів, а його потенціал не використовується повною мірою для надання якісних і надійних послуг. Реєстр юридичних осіб – це один з ключових державних реєстрів, даними з якого користуються державні органи та приватний сектор.

Як і у випадку з більшістю реєстрів, система діє і інформація певною мірою є доступною, але загалом все залишається дуже фрагментованим. Будь-яка посадова особа, якій потрібна інформація з Єдиного державного реєстру юридичних осіб фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, може подати заявку на отримання доступу, але це не означає, що така особа може легко та швидко повторно використати ці дані.

Інвестори змушені звертатися до нотаріуса або реєстратора у разі необхідності оновлення інформації, хоча кваліфікований цифровий підпис та УНЗР дозволяють зробити процес реєстрації більш швидким (а саме онлайн) та застосовувати в деяких випадках автоматизовані процедури, наприклад, при зміні контактної інформації або сфери діяльності.

14.1 Мета та загальний опис

Метою Єдиного державного реєстру юридичних, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань є збір, зберігання, обробка, захист, реєстрація та надання інформації про юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, які не мають юридичного статусу. Основними завданнями реєстру є реєстрація, створення, зміна даних, припинення діяльності юридичних та фізичних осіб - підприємців.

14.2 Законодавство

- Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань»
<https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/755-15/page>
- Постанова КМУ «Про деякі питання надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/593-2016-%D0%BF>
- Наказ Мін'юсту «Про затвердження Порядку державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, які не мають статусу юридичної особи»
<https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0200-16>
- Наказ Мін'юсту «Про затвердження Порядку надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0839-16/page>.

14.3 Веб-сайт

- Для посадових осіб:
<https://usr.minjust.gov.ua/ua/freedocuments>
<https://online.minjust.gov.ua/managers/login>
- Для інших користувачів:
<https://usr.minjust.gov.ua>
<https://online.minjust.gov.ua/>

14.4 Висновки та рекомендації

Так само, як і Єдиний державний реєстр юридичних, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, реєстр громадських об'єднань та реєстр громадських

формувань використовують дуже схожі бізнес-процеси та програмне забезпечення, тому всі відповідні висновки та рекомендації можуть застосовуватися до них всіх, оскільки ці три реєстри можуть бути об'єднані в один технічний реєстр. Дивіться також усі загальні висновки.

14.4.1 Загальні принципи:

№	Висновки	Рекомендації
1	Електронні послуги надаються кінцевим користувачам, але доступні лише дійсні дані. «Пересічному» користувачеві неможливо отримати доступ до/отримати старі дані з реєстру.	Існуючий сервіс повинен бути покращений шляхом додавання додаткових варіантів інформації (тобто старих даних).
2.1	Критеріїв пошуку недостатньо для отримання інформації про юридичну особу.	Існуючу послугу слід покращити, додавши додаткові критерії пошуку інформації за старими даними.
	-	користувачі повинні мати можливість здійснювати розширений пошук за допомогою декількох критеріїв пошуку (номер юридичної особи, назва організації, код діяльності, сфера діяльності, адреса (адреса головного офісу та місце діяльності), регіон, юридична форма, капітал). Деякі критерії пошуку можуть бути доступні на платній основі.
3	Важко зрозуміти загальну картину зв'язку між юридичними та іншими особами.	<p>Впровадити службу візуалізації інформації про юридичні особи.</p> <p>Метою впровадження служби візуалізації є запропонувати інструмент, який допоможе візуально окреслити відносини між юридичними та пов'язаними особами на основі інформації про юридичну особу. Такий інструмент забезпечить користь для багатьох користувачів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Банкам - для виявлення схем відмивання коштів; 2. Підприємцям - для перевірки інформації про своїх партнерів та боржників; 3. Слідчим - для спрощення їхньої роботи щодо пошуку зв'язків між різними юридичними особами. <p>Виходячи з естонського досвіду, служба візуалізації має бути інтерактивним веб-додатком, який допомагає встановити зв'язки між юридичними та іншими особами у вигляді</p>

		<p>образного малюнку, яким користувач може керувати, і він повинен складатися з наступних основних функцій:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Візуалізація відносин між юридичною особою та її дочірніми компаніями/асоційованими особами. 2. Візуалізація відносин між юридичною особою та пов'язаними з нею сторонами (акціонерами, аудиторами, членами правління). 3. Візуалізація відносин між фізичною особою та юридичною особою. <p>Візуалізація інформації про юридичну особу стає все більш популярною у всьому світі та використовується у багатьох країнах.</p> <p>Впровадження такої послуги дасть такі переваги:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Додаткове джерело доходу для НАІС (оскільки така послуга повинна бути платною для звичайних користувачів, і безкоштовною для урядових користувачів); 2. Кращий огляд відносин між юридичними та іншими особами, що, у свою чергу, покращує прозорість; 3. Допомога у визначенні можливих каналів власності.
4	Інформацію про надіслану заяву не видно громадянам.	Інформація про подану заявку повинна бути доступною для громадськості (не конкретна інформація, а лише повідомлення про можливу зміну інформації в реєстрі).
5	Інформація про зареєстровані торгові марки недоступна в електронному вигляді в онлайн-системі Реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань / системі Реєстраторів.	Інформація про зареєстровані торгові марки та торгові марки, що перебувають у процесі реєстрації, необхідна, якщо зареєстровано нову юридичну особу чи змінено назву. Назва, внесена до Реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, повинна відрізнятися від інших зареєстрованих найменувань та торгових марок. Оскільки Реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань та реєстр торговельних марок не змінюють дані, захищені торговельні марки іноді реєструються як назви, без перевірки прав.
	-	Інформація про зареєстровані торговельні марки повинна бути доступна в електронному вигляді в онлайн-системі реєстрів/системі реєстраторів як опція перевірки найменувань.

	-	Слід створити послугу «Пошук торговельної марки».
6	Статус та інформація про юридичних осіб, що перебувають у реєстрі, не перевіряються щодо питання активності компанії.	Потрібно встановити процес, який допоможе ідентифікувати статус юридичної особи в реєстрі для очищення даних у реєстрі (тобто видалення для процесу реєстрації).
7	Перевірка даних, що вносяться до реєстру, не проводиться разом із перевіркою даних інших реєстрів (тобто цивільного реєстру).	Для підвищення якості даних, внесених до Реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, важливо почати перевірку основних даних, внесених до реєстру, з інших державних реєстрів, таких як цивільний реєстр, реєстр торговельних марок, адресна система та обмін даними/перевірка даних залежить від готовності інших державних органів та їхніх послуг.
8	Недостатньо правил щодо введення даних та автоматизованих перевірок.	Система реєстру повинна мати конкретні правила введення даних кожного разу, коли дані вводяться в систему вручну, щоб усунути помилки при наборі тексту.
9	Оголошення щодо зміни капіталу юридичних осіб не публікуються в електронному «державному віснику».	Найкраща практика - надання інформації про зміну капіталу кожної юридичної особи для того, щоб потенційні кредитори були вчасно повідомлені.
	-	<i>Опублікувати публічне оголошення</i> , і всі оголошення повинні бути доступними для громадськості, також через електронну службу (для знаходження/перевірки інформації на основі спеціальних критеріїв).
10	Реєстрація нових юридичних осіб є складним процесом, не зручним для користувачів.	Процес реєстрації нових юридичних осіб повинен бути простим і зрозумілим для кінцевого користувача (під час користування порталом онлайн-реєстрації) або реєстратора.
	-	Реєстрація нової компанії повинна здійснюватися без додаткових процесів та фаз - все під час єдиного входу (у випадку електронної реєстрації в Інтернеті всі необхідні документи повинні бути згенеровані системою (статутні документи), а учасники вибирають лише варіанти, проходячи процес (складання документів, сплати зборів та капіталу) та підписання цифрових документів під час процесу).
11	Зареєстрована особиста інфор-	Обов'язковою є реєстрація УНЗР у випадку

	мація про акціонерів не завжди містить УНЗР.	реєстрації фізичних осіб (тобто як акціонерів).
12	Відсутність реєстру адрес і узгодженого формату, обов'язкового для використання.	<ul style="list-style-type: none"> • Погодити формат адрес (наприклад, директива INSPIRE) і зробити його обов'язковим для всіх. • Створити реєстр адрес і надати послуги Трембіти для отримання інформації про адресу з нього (вихідний реєстр).
13	Інформація про витяг з реєстру зберігається як PDF копія.	Усі запити повинні фіксуватися з достатньою кількістю даних, щоб мати можливість перевірити належність запиту, зроблених для подальших посилань, а не зберігатися як витяги з реєстру у вигляді PDF файлів (дійсних на момент створення витягу) у базі даних реєстру.

14.4.2 Оновлення інформації про юридичну особу:

14	Актуальність інформації про юридичну особу не оновлюється досить часто.	Інформація повинна оновлюватися не рідше одного разу на рік.
	-	Зацікавлені сторони повинні мати можливість оновлювати інформацію (звітувати про зміни) через Інтернет або інші електронні канали (тобто за допомогою річного звіту чи іншого джерела).
	-	Реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань повинен надавати прості онлайн-сервіси для оновлення зареєстрованої інформації.
	-	Інші державні реєстри повинні використовуватися як джерело інформації, а не обтяжувати підприємців подавати ту саму інформацію декілька разів (тобто дані з цивільного реєстру, дані про адреси через реєстр адрес тощо).
15	Всі зміни, внесені до Реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, потребують принаймні участі реєстратора.	Деякі відомості слід змінювати автоматично, коли це можливо. Інформація щодо засобів зв'язку, сфери діяльності, місця діяльності, акціонерів, бенефіціарних власників, адреса або інформація про аудиторів повинна змінюватися автоматично на основі інформації, яка вводиться представником юридичної особи.
16	Юридичні особи звітують про власну діяльність та економічні показники різним органам влади.	Реєстр юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань повинен містити інформацію про діяльність компанії. В якості можливого заходу може бути започатковано обов'язок подання річного звіту до Реєстру юридичних осіб, фізичних осіб -

		підприємців та громадських формувань. Якщо інформація вже збирається іншою державною установою, то інформацію про подані дані слід перевірити за допомогою спеціалізованої служби Трембіти та вказати в реєстрі.
		Будь-яка інформація повинна подаватися в електронному вигляді за допомогою спеціального середовища електронної звітності. У випадку звітності подання інформації має бути безкоштовним. У разі зміни інформації у даних комерційних реєстрів - плата повинна сплачуватися перед подачею заявки безпосередньо в системі реєстру.
		звіти / інформація повинні бути доступними для громадськості (деякі безкоштовні, деякі - як послуга).
17	Відсутність активних процедур нагляду за оновленням інформації.	Процедури та правила нагляду щодо оновлення інформації про юридичну особу та подання звітів / інформації про оновлення повинні бути встановлені з метою гарантування якості даних у реєстрі.
		Повинно бути встановлено процедуру примусового припинення та скасування юридичної особи, якщо вона не подає дані / звіти два роки поспіль (зверніть увагу! У випадку заборгованості може бути порушено провадження у справі про банкрутство).

14.5 Дорожня карта

14.5.1 Короткострокові кроки

1. Створення служби обробки платежів онлайн з метою її використання для надання зручних онлайн-послуг через реєстр юридичних осіб.
2. Можливість створення компанії повністю онлайн за допомогою ІВК та eID:
 - 2.1. Внесення змін до даних компанії (які не вимагають участі нотаріуса, наприклад, контактні дані, склад правління (у випадку, якщо рішення підписується цифровим підписом)).
 - 2.2. Внесення змін до правил та обов'язкове використання УНЗР у разі реєстрації (для ідентифікації фізичних осіб як власників/членів правління/членів наглядової ради/аудиту та інших ролей).
 - 2.2.1. Маючи дані про осіб з УНЗР, можна надавати більше послуг онлайн.
 - 2.2.2. Повідомлення власників та інших уповноважених осіб про необхідність оновлення контактної інформації юридичної особи в реєстрі, щоб вони були поінформовані про будь-які зміни, внесені до реєстру.
 - 2.2.3. Створення таких послуг «Трембіти»:
 - 2.2.3.1. Отримання простої інформації про бізнес. Сервіс дозволяє отримати базову інформацію про перелік компаній, допомагаючи

швидко приймати рішення, якщо необхідний додатковий пошук або є потреба змінити критерії пошуку. Він надає користувачам реєстраційні коди компаній, які можуть використовуватися як база для інших запитів.

- 2.2.3.2. Отримання детальних даних. Сервіс надає актуальну інформацію про поточний стан та всі зміни, що відбувалися з юридичною особою. У якості критеріїв пошуку використовується унікальний ідентифікатор (реєстраційний код) компанії.
- 2.2.3.3. Отримання переліку представницьких прав. Сервіс надає перелік осіб, які мають права представляти конкретну компанію. Критерії пошуку можуть базуватися на УНЗР або реєстраційному коді. На основі такого запиту можна було б побудувати чимало державних сервісів, який би надавав послуги уповноваженому та перевіреному персоналу.
- 2.2.3.4. Отримання переліку змін, які відбувалися з юридичною особою. Сервіс надає інформацію про зміни, які мали місце відносно конкретної юридичної особи (наприклад, зміна статусу, зміна аудитора, зміни в управлінні, щорічні зміни, зміна власників/бенефіціарного власника тощо).
- 2.2.3.5. Отримання запиту реквізитів компанії. Масовий запит на отримання базової інформації про всі юридичні особи, зареєстровані в реєстрі. Базова інформація повинна надаватися у вигляді відкритих даних (тобто назва компанії, реєстраційний код, адреса, номер платника ПДВ за наявності)
- 2.2.3.6. Отримання переліку документів компанії. Пошук може здійснюватися за допомогою унікального ідентифікатора юридичної особи, а відповідь міститиме перелік усіх документів, пов'язаних з компанією (вид, дата, відповідне посилання на зміни в юридичній особі тощо).
- 2.2.3.7. Отримання файлів компанії. На основі інформації, отриманої від попереднього сервісу, унікальний номер документів дозволяє отримати доступ до конкретного файлу, необхідного для проведення перевірки.
- 2.2.3.8. Існуючий програмний інтерфейс, доступний на сайті НАІС (<https://nais.gov.ua/pages/api>), слід переглянути та врахувати під час розробки сервісів «Трембіти». Нові сервіси повинні розширити можливості реєстрації (для отримання достатньої якості даних повинні бути впроваджені механізми перевірки на основі адаптерного сервера).

14.5.2 Довгострокові кроки

1. Додати таких функціонал до електронного сервісу:
 - 1.1. Створення зручного інтерфейсу з оптимізованим досвідом користувача для процесу.
 - 1.2. Створення сервісів «Трембіти» для нотаріусів, які можуть використовуватися в системі електронного нотаріату:

- 1.2.1. реєстрація компанії;
- 1.2.2. зміна інформації;
- 1.2.3. створення більшої кількості послуг «Трембіти» для надання дуже конкретних послуг реєстру іншим державним установам.

14.6 Використані джерела

Відповіді на анкету + кілька інтерв'ю.

15. РЕЄСТР СПЕЦІАЛЬНИХ БЛАНКІВ ДОКУМЕНТІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Ще один реєстр, який функціонує і на папері та дублює цифрові процеси. Це один з тих реєстрів, що втраять своє призначення після того, як електронні дані набудуть офіційного статусу, а паперові сертифікати втраять свою цінність в очах громадян та чиновників.

15.1 Мета та загальний опис

Реєстрація спеціальних бланків документів, виданих Міністерством юстиції. Такі документи можуть бути свідоцтвами про право власності попередніх реєстрів тощо.

15.2 Законодавство

- Наказ Мін'юсту «Про запровадження спеціальних бланків документів реєстрів інформаційної системи Міністерства юстиції України»
https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v94_7323-00
- Наказ Мін'юсту «Про затвердження Положення про порядок постачання, зберігання, обліку та звітності витрачання спеціальних бланків документів інформаційної системи Міністерства юстиції України та внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства юстиції України»
<https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0878-04>

15.3 Веб-сайт

Відсутній вільний доступ до Реєстру. Лише авторизовані користувачі мають доступ.

15.4 Висновки та рекомендації

НАІС запропонували закрити реєстр, оскільки неможливо зробити нові реєстрації. На жаль, це неможливо, оскільки можуть існувати практичні причини отримати доступ до зареєстрованої інформації (наприклад, у випадку приватизації). На основі статистичних даних послуга може бути доступна лише як паперовий процес, немає необхідності в електронному обслуговуванні.

15.6 Використані джерела

Відповіді на анкету.

16. АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ (У ТОМУ ЧИСЛІ ЄДИНИЙ РЕЄСТР БОРЖНИКІВ)

Ще одна фрагментована система, що містить різні реєстри, які не пов'язані ні між собою, ні з іншими державними реєстрами. Виконавці мають доступ до реєстру речових прав, реєстру юридичних осіб тощо, але вони не можуть використати інформацію, не вводячи її кожен раз у систему. Немає системного підходу до того, яким чином пов'язати всі системи, необхідні для ведення виконавчого провадження.

16.1 Мета та загальний опис

Електронна система створення, обробки та зберігання інформації у виконавчому провадженні. Функціонує як єдиний програмний продукт для державних та приватних судових виконавців. Для аудиту державних реєстрів, що ведуться Міністерством юстиції України, в Автоматизованій системі виконавчого провадження виділено три компоненти (підсистеми), які мають особливості реєстрів.

16.2 Законодавство

- Закон України «Про виконавче провадження»
<https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1404-19/page>
- Постанова КМУ «Про затвердження Положення про автоматизовану систему виконавчого провадження (АСВП)»
<https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1126-16>

16.3 Веб-сайт

1. Доступ для кредиторів та боржників - <https://asvpweb.minjust.gov.ua/#/search-debtors>
2. Єдиний реєстр боржників - <https://erb.minjust.gov.ua/#/search-debtors>
3. Реєстр приватних виконавців - <https://erpv.minjust.gov.ua/#/search-private-performer>

16.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	По суті не існує реєстру виконавчих проваджень. І кредитор, і боржник можуть переглядати всі свої виконавчі провадження у реєстрі боржника.	АСВП повинна мати функцію «кабінету користувача» боржника та кредитора, в якому такі користувачі в першу чергу бачитимуть усі судові виконавчі провадження, які їх стосуються. За бажанням вони зможуть відкрити кожную справу та переглянути конкретні матеріали.
2	Єдиного підходу для надання дозволу кредитору чи боржнику в системі АСВП не існує. Кожна дія	Слід створити єдину систему авторизації кредитора та боржника за допомогою електронної ідентифікації.

	з відкриття нового примусового виконання створює номер та ідентифікатор доступу. Кожен, кому кредитор або боржник надав такий ідентифікатор, може увійти в систему.	
3	Суди не мають доступу до виконавчого провадження в системі, навіть якщо суд розглядає спір у справі виконавця.	Надати можливість судам бачити інформацію про виконавче провадження, аналогічну до інформації для кредитора чи боржника. Зазначити, що інформація, отримана судом в електронній формі в цій справі, має таку ж юридичну силу, як докази на папері.
4	Виконавець, отримавши позов від позивача про відкриття виконавчого провадження, не може перевірити справжність виконавчого документа.	АСВП повинна надати судовому виконавцю доступ через Трембіту до повних текстів судових рішень та виданих судових приставів, які є в реєстрі судових рішень (далі - також у реєстрі судових приставів) для виявлення та перевірки достовірності поданих документів.

16.5 Дорожня карта

Початкові кроки повинні бути такими:

- створення єдиного електронного офісу користувача для стягувача та боржника для пошуку всіх проваджень;
- надання можливості використовувати всі електронні методи авторизації для доступу до інформації про себе, наприклад, через id.gov.ua;
- забезпечення обміну електронними даними та документами з судами, як під час відкриття процедури, так і під час оспорювання учасниками дій судових приставів.

16.6 Використані джерела

1. Відповіді на анкету.
2. Презентація НАІС.

17. РЕЄСТР ПРИВАТНИХ ВИКОНАВЦІВ

17.1 Мета та загальний опис

Збереження інформації про осіб, які здійснюють виконання судових рішень і рішень інших органів, як активних, так і звільнених.

17.2 Законодавство

- Закон України «Про органи та осіб, які виконують судові рішення та рішення інших органів» <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1403-19>
- Наказ Мін'юсту «Про затвердження Порядку формування та ведення Єдиного реєстру приватних виконавців України» <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1125-16>

17.3 Веб-сайт

<https://erpv.minjust.gov.ua/#/search-private-performer>

17.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	Див. пункт 11.4	Див. пункт 11.4
2	Міністерство юстиції вносить інформацію про приватних виконавців до реєстру.	Виходячи з найкращої практики Естонії, Палата судових виконавців та довірених осіб у справах банкрутства керує списком своїх членів. У процесі підвищення рівня саморегулювання спеціалісти можуть і повинні контролювати власну діяльність, а Міністерство повинне втручатися лише у випадку, якщо цього не відбулося.

17.5 Використані джерела

Відповіді на анкету

18. РЕЄСТР СПЕЦІАЛЬНИХ БЛАНКІВ НОТАРІАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ

Це реєстр, що підтримує паперові процеси навіть у цифровому світі. Оскільки цифровий підпис не дуже популярний, не інтегрований у системи і йому не довіряють реєстратори, нотаріуси та суспільство, обов'язковим залишається використання паперових документів, і через це існує гостра необхідність перевірки їхньої правильності. Цей реєстр необхідний лише до тих пір, поки цифровий документ не почне мати більшу вагу, ніж паперовий. У майбутньому кожен громадянин повинен буде мати можливість завантажити цифрову копію нотаріального акту, щоб довести його справжність, а не носитися з купою паперу.

18.1 Мета та загальний опис

Реєстр містить інформацію про номери, види та дати документів, виданих нотаріусами. Це система підтримки паперового процесу, яка дозволяє кожному перевірити правомірність нотаріальної дії та уникнути шахрайства.

18.2 Законодавство

- Постанова КМУ «Про затвердження Порядку витрачання, зберігання, обігу спеціальних бланків нотаріальних документів і звітності про їх використання та опису і зразка такого бланка» <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/812-2009-п>
- Наказ Мін'юсту «Про організаційні заходи щодо доставки, зберігання, обігу, обліку спеціальних бланків нотаріальних документів та звітування про їх використання» <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1043-09>

18.3 Веб-сайт

<https://mb.HAIC.gov.ua>

18.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	З огляду на проблему довіри необхідно мати можливість перевірити наявність нотаріальної дії.	<ul style="list-style-type: none"> • Користуватися реєстром до тих пір, поки ключові державні реєстри повністю не оцифрують свої процеси та цифрова інформація не набере юридичної сили. Після отримання довіри електронними реєстрами немає необхідності в такому реєстрі. • Надати можливість громадянину отримати доступ до оцифрованих копій дій нотаріуса, пов'язаних з ним. Немає необхідності в паперовій копії нотаріального акту, документ, який має цифровий підпис, повинен бути доступний у будь-який час через державний портал і використовуватись у міру необхідності.

18.6 Використані джерела

1. Відповіді на анкету.
2. Презентація HAIC.

19. РЕЄСТР ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ

Див. главу 14

19.1 Мета та загальний опис

Єдиний реєстр громадських формувань, призначений для збору, зберігання, обробки, захисту та надання інформації про громадські групи.

19.2 Законодавство

- Закон України «Про політичні партії в Україні»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
- Закон України «Про об'єднання громадян»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2460-12>
- Закон України «Про благодійність та благодійні організації»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/531/97-%D0%B2%D1%80>
- Закон України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554/97-%D0%B2%D1%80>
- Наказ Мініюсту «Про затвердження Положення про Єдиний реєстр громадських формувань» <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1220-08>

19.3 Веб-сайт

<https://rgf.minjust.gov.ua>

19.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	Бізнес-процеси та програмне забезпечення, що використовується, в основному збігаються з Реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (див. Розділ 14).	Усі рекомендації можна знайти у розділі 14, оскільки ми пропонуємо технічно об'єднати Реєстр неурядових громадських груп з Реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань - на одній загальній платформі для контролю всіх подібних реєстрів.

19.4 Використані джерела

1. Відповіді на анкету.
2. Презентація, надана НАІС.

20. РЕЄСТР ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ

Див. главу 14

20.1 Мета та загальний опис

Реєстр громадських об'єднань – який збирає, накопичує, обробляє, захищає, зберігає та надає інформацію про громадські об'єднання.

20.2 Законодавство

- Закон України «Про громадські об'єднання»
<https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
- Постанова КМУ «Про затвердження Порядку ведення Реєстру публічної громадських об'єднань » <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1212-2012-п>

20.3 Веб-сайт

<https://rgo.minjust.gov.ua>

20.4 Висновки та рекомендації

№	Висновки	Рекомендації
1	Бізнес-процеси та програмне забезпечення, що використовується, в основному збігаються з Реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (див. розділ 14).	Всі рекомендації можна знайти у розділі 14, оскільки ми пропонуємо об'єднати технічно Реєстр громадських об'єднань з Реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань – на одній загальній платформі для одночасного контролю всіх подібних реєстрів.

20.5 Використані джерела

1. Відповіді на анкету.
2. Презентація, надана НАІС.

21. ЄДИНИЙ РЕЄСТР БОРЖНИКІВ

Див. розділ 16.

22. РЕЄСТР АРБІТРАЖНИХ КЕРУЮЧИХ

22.1 Мета та загальний опис

Ведення інформації про довірених осіб у справі про банкрутство(арбітражних керуючих), як активних, так і звільнених.

22.2 Законодавство

- Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або банкрутства» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>
- Кодекс України з процедур банкрутства (набирає чинності з 21.10.2019) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>

22.3 Веб-сайт

<https://ak.minjust.gov.ua/>

22.4 Висновки та рекомендації

Див. Пункт 11.4.

22.5 Використані джерела

Відповіді на анкету.

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

23. ІТ АУДИТ РЕЄСТРІВ

23.1 Вступ

Інформаційні технології (ІТ) – важлива частина кожної сучасної ІТ-організації. ІТ-аудит зазвичай поділяється на оцінку ІТ-інфраструктури організації, політики та ведення діяльності. Під час цього аудиту інформація збиралася в основному на основі інтерв'ю з персоналом НАІС, відповідальним за ІТ. Метою аудиту був збір інформації про програмне забезпечення, апаратне забезпечення, безпеку, політику та інші відповідні ІТ-компоненти, що використовуються в НАІС, стосовно державних реєстрів та використання реєстрів спеціалізованими користувачами. Через обмеження строків проведення аудиту та кількості наданих експертам інформації/супровідних документів неможливо дати точних висновків, але можливо запропонувати рекомендації. Аудит не включав жодної роботи з якістю даних/баз даних.

23.2 Програмне забезпечення

Умовно усі 22 реєстри НАІС, з точки зору використовуваних платформ, слід розділити на 3 групи:

- 1) Реєстри, вже розроблені на новій платформі (UnityBase + Medirent).
- 2) Реєстри, розроблені третіми сторонами, де НАІС не є технічним адміністратором.
- 3) Реєстри, розроблені третіми сторонами і на даний момент ще не повністю впроваджені на новій платформі – використовуються як є, як без будь-якої підтримки розвитку.

23.2.1 Реєстри вже розроблені на новій платформі (UnityBase + Medirent)

До зазначеної групи належать такі реєстри:

1	Реєстр речових прав на нерухоме майно
3	Реєстр обтяжень рухомого майна
7	Реєстр актів цивільного стану громадян
16	Автоматична система виконавчих проваджень
17	Реєстр приватних судових виконавців
21	Єдиний реєстр боржників

Загальні висновки для цієї групи реєстрів такі:

- Програмне забезпечення відповідає поточному Законодавству, регулярно оновлюється відповідно до підписаних контрактів на технічне обслуговування, останнє оновлення у 2019 році.
- Власник реєстру: держава, в особі Міністерства юстиції України, представлена ДП «НАІС».
- Права інтелектуальної власності на програмне забезпечення реєстру належать державі. Технічне рішення реєстру: онлайн-доступ.

- Інтерфейс для користувачів: онлайн-доступ через Інтернет для фізичних осіб та уповноважених користувачів (нотаріуси, реєстратори, виконавці, адвокати, правоохоронні органи).
- Функціональний доступ через API, інтеграція Трембіти в розвиток (тобто 7 Реєстр актів цивільного стану громадян).
- Архітектура бази даних централізована. Регіональних баз немає.
- Будь-яка процедура оновлення чітко регламентована. Для кожного апдейту є файл із переліком виправлених багів (обслуговування реєстру) та список удосконалень реєстру (оновлення реєстру). Список містить конкретні унікальні номери завдань-тасків в Jira.
- Кожне оновлення версії має документи для установки, у тому числі детальний технічний опис вимог ОС, реєстр ОС тощо для самостійного встановлення оновлень співробітниками НАІС. Оновлення програмного забезпечення відбувається у визначених технологічних вікнах: головне вікно - з четверга 23:59 до 7:00 у п'ятницю, вікно, коли відбувається резервне копіювання - із суботи 23:59 до 7:00 у понеділок.
- Підрядник надсилає пакет із переліком виконаних завдань та інструкціями щодо встановлення. Виконавець не має доступу до ресурсів НАІС. Установка та тестування проводяться в тестовому середовищі НАІС працівниками НАІС. Установка на PROD тільки після успішного тестування у строго відведений графік. У разі необхідності НАІС залучає до обговорення конкретних впроваджень кінцевих користувачів (нотаріусів, Міністерство юстиції): це проводиться в тестовому середовищі, виключно на території НАІС без будь-яких зв'язків із зовнішнім світом.
- Виправлення помилок/невеликі зміни та ін. - прямі витрати, що покриваються доходами, модернізація / розвиток - за рахунок прибутку (інвестиції в капітал у межах 50 млн (не можна визнати витратою), межа податкового зобов'язання). Договір підписується з розрахунку 1 робоча година. На початку місяця визначається перелік робіт, які необхідно виконати, та їхня пріоритетність. Підрядник оцінює вартість розробки. Узгоджується чіткий затверджений перелік, терміни, детальні технічні характеристики (для великих вдосконалень). Детальний опис процесів (таск в Jira).

Для цієї групи реєстрів загальні рекомендації такі:

- надавати послуги іншим державним установам через Трембіту.

23.2.2 Реєстри, розроблені третіми сторонами, НАІС не є технічним адміністратором

До зазначеної групи належать такі реєстри:

2	Реєстр нормативно-правових актів
---	----------------------------------

Для цієї групи реєстрів, загальні висновки такі:

- Відповідно до наказу Міністерства № 57/5 від 26.06.2002 р. (зі змінами) Інформаційно-аналітичний центр «ЛІГА» призначено технічним адміністратором Реєстру «Єдиний державний реєстр правових актів».
- Відповідно до веб-сторінки реєстру (<http://www.reestrnpa.gov.ua>):

Власник реєстру	Міністерство юстиції України
Технічний адміністратор Реєстру	Інформаційно-аналітичний центр «ЛІГА»
Адміністратор облікових записів користувачів	ДП «Національні інформаційні системи»

- Відповідає чинному законодавству.

Для цієї групи реєстрів, загальні рекомендації такі:

- Необхідно вивчити питання про доцільність передачі функцій адміністрації реєстру НАІС.

23.2.3 Реєстри, розроблені третіми сторонами, наразі ще не повністю впроваджені на новій платформі - використовуються як є без будь-якої підтримки з боку розробки

До зазначеної групи належать такі реєстри:

4	Спадковий реєстр
5	Реєстр довіреностей
6	Реєстр друкованих засобів масової інформації та інформаційних агентств
8	Реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство
9	Реєстр методик проведення судових експертиз
10	Реєстр нотаріусів
11	Реєстр атестованих судових експертів
12	Реєстр осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади»
13	Реєстр апостилів
14	Реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
15	Реєстр спеціальних бланків документів інформаційної системи Міністерства юстиції України
18	Реєстр спеціальних бланків нотаріальних документів
19	Реєстр неурядових громадських груп
20	Реєстр громадських об'єднань
22	Реєстр довірених осіб у справі про банкрутство

Для цієї групи реєстрів загальні висновки такі:

- Програмне забезпечення, яке використовується зараз, не можна оновити.
- Ніяких угод про підтримку* немає.
- Власник реєстру: держава, представлена ДП «НАІС».
- Права інтелектуальної власності на програмне забезпечення реєстру належать державі. Технічне рішення реєстру: Інтернет-доступ.
- Вихідні коди та документація відсутні або не оновлені (НАІС отримали як є).
- Інтерфейс для користувачів: онлайн-доступ через Інтернет.
- Доступ до API частково доступний як окремо вбудоване програмне забезпечення доступу лише для читання в режимі онлайн.
- Архітектура БД централізована. Регіональних баз немає.
- Програмне забезпечення використовується як є, надається за допомогою спеціалізованої віртуальної машини, що підходить для кожного конкретного «старого» програмного забезпечення.
- Існує ризик відсутності можливості вносити будь-які зміни, поліпшення відповідно до змін в законодавстві або для усунення нововиявлених уразливостей.
- ОС (операційні системи), які використовуються для виконання програмного забезпечення реєстру, навряд чи підтримуються провайдером (тобто старі версії різних операційних систем).

* Список реєстрів, які вже є у черзі списку для нових розробок:

5	Державний реєстр довіреностей
8	Реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство
11	Реєстр атестованих судових експертів
18	Реєстр спеціальних бланків нотаріальних документів
22	Реєстр довірених осіб у справі про банкрутство

* Список реєстрів, які вже знаходяться в процесі розробки (але ще не завершені / запущені через проблеми перенесення даних, наприклад, через час, необхідний для завершення перенесення протягом виділеного часового інтервалу для змін):

14	Реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
19	Реєстр громадських формувань

Для цієї групи реєстрів рекомендації такі:

- Дослідження та розробку програмного забезпечення кожного реєстру слід планувати якнайшвидше.
- Плануючи нові розробки, у кожному реєстрі слід звертати увагу на таке:
 - проблеми перенесення даних / цілісності даних;
 - Послуги Трембіти / API;

- повторне використання даних з інших реєстрів (не лише реєстрів, за які відповідальні НАІС);
- зручність у користуванні (досвід користувача / інтерфейс користувача);
- необхідність винесення бізнес-логік з рівня баз даних.
- Унаслідок системи повинні бути відсутні відповідно до спеціальної політики.
- Оскільки в межах оптимізації бізнес-процесів кілька реєстрів потрібно об'єднати під загальне програмне забезпечення / платформу, ми пропонуємо об'єднати реєстри таким чином (включаючи реєстри, які вже є на нових платформах):
 - 10, 11, 17 і 22
 - Експерти в галузі юстиції повинні бути об'єднані як єдиний реєстр з виділеними ролями.
 - 5, 18
 - Нотаріальна тематика
 - 14, 19, 20
 - Тематика комерційних реєстрів
- Є реєстри (12, 13), які потрібно переглянути і прийняти рішення щодо власника реєстру (Міністерства юстиції).
- Як було виявлено на пізньому етапі інтерв'ю, реєстр № 9 фактично вже перероблений на новій платформі, але ще не працює, оскільки Міністерству юстиції потрібно підтвердити процедуру ведення реєстру.

23.3 Обладнання / інфраструктура

23.3.1 Висновки щодо обладнання та інфраструктури

23.3.1.1 Приміщення

- Орендовані комерційні приміщення серверів у 2-х локаціях.
 - Кімната типу TIER 3 (бокси з ЕМІ-перевіркою в цих приміщеннях сервера), пуста, все обладнання належить НАІС.
 - Електроенергія надходить з двох різних джерел живлення для кожного приміщення.
 - Приміщення мають електричні генераторні ферми для ситуації повного відключення живлення .
 - Підключення до Інтернету 1 Гб/с надходить від двох різних провайдерів.
 - одне з вхідних з'єднань блокується від відомих атак постачальниками послуг (наприклад, захист від DDoS-атак).
 - Ці приміщення з'єднані темним волокном, тобто виділеним волокном (дані, що зберігаються в обох дата-центрах, синхронізація даних «master-slave»).
 - Обидва приміщення можуть працювати окремо за потреби.
 - Доступ до приміщень та серверів НАІС дуже обмежений і суворо контролюється.
- Власна спеціалізована серверна кімната, розташована в штаб-квартирі НАІС.

- Інша площадка існує разом із репліками. Коли потрібен перехід для використання другого майданчика, це вирішує генеральний директор або заступник генерального директора з технічних питань..

23.3.1.2 Обладнання

- Корпоративна серверна ферма, переважно HPE.
 - віртуальна система хостів побудована на фермі серверів для кращого та гнучкішого розподілу наявних ресурсів.
 - мережеве обладнання CISCO на рівні підприємства.
 - прилади брандмауера CISCO з виявленням загрози.
 - із добре структурованою архітектурою CISCO ->NGINX ->APP ->БД / файли (усі копіюються).
 - зберігання на підприємстві від HPE, NETAPP, DELL EMC.
 - багатозарова архітектура.
- Доступні фізичні бази даних та спільне користування файлами:
 - Скановані копії є доступними для спільного користування, деякі також є в базі даних.
- Для резервного копіювання використовується старе обладнання (Commvault «Simpana»), нове обладнання буде поставлено у жовтні 2019 р. Планується інтегрувати 3-рівневу систему резервного копіювання.
- Високий попит на місце для зберігання, оскільки багато інформації зберігається у форматі PDF (витяги реєстру / скановані копії). У випадку, якщо виникнуть нові державні ідеї щодо збереження відео / відсканованих матеріалів може знадобитися набагато більше додаткового місця для зберігання.

Всі бази даних працюють на Oracle. НАІС має здебільшого компетенцію в Oracle.

23.3.2 Рекомендації щодо обладнання та інфраструктури

Прийнятна/хороша апаратура/інфраструктура на місці. Завжди існуватиме потреба в додатковому місці для зберігання, якщо нічого не буде зроблено для оптимізації бізнес-процесів у державі.

23.4 Політика

23.4.1 Висновки щодо політики

- НАІС впровадили політику безпеки ІТ та правила безпеки персоналу, що включає:
 - Політика доступу до апаратного, системного програмного забезпечення та їх конфігурацій:
 - дві особи (для резервного копіювання) мають доступ до систем, свого програмного забезпечення та його конфігурацій;
 - всі дії з відстані здійснюються на віртуальному хості, використовуючи лише функціональний термінал на персональній робочій станції;
 - усі дії реєструються.
 - Політика доступу до конфігурацій баз даних:

- дві особи (для резервного копіювання) мають доступ до систем баз даних та їх конфігурацій;
- всі дії з відстані здійснюються на віртуальному хості, використовуючи лише функціональний термінал на персональній робочій станції;
- усі дії реєструються.
- Політика встановлення / оновлення:
 - перед встановленням у виробничому середовищі програмне забезпечення / виправлення/оновлення / «гаряче» виправлення складається і тестується в тестовому середовищі (стосується нових / останніх розробок);
 - основні часові рамки встановлення / оновлення - з четверга 23:59 до 7:00 у п'ятницю, часові рамки резервного копіювання - з суботи 23:59 до 7:00 у понеділок.
- Політика відновлення:
 - існує внутрішнє регулювання / правила відновлення бази даних та послуг.
- НАІС має власну резервну політику
 - Доступні резервні копії для оперативного відновлення в контексті бази даних усіх реєстрів: 1. виконані звичайними засобами бази даних - OracleRMAN; 2. Робоча копія зберігається на окремому мережевому сервері; 3. для оперативного відновлення резервування 1; 4. Проводяться повне резервне копіювання - раз на тиждень, збільшення на 1 - щодня. Щомісяця (1,3,6) зберігаються повні резервні копії.
 - Резервні копії, підготовлені та надані Міністерству юстиції, здійснюються лише для 5 основних баз даних (включаючи всі основні реєстри).
 - Є високий попит на місце для зберігання, оскільки багато інформації зберігається у форматі PDF (витяги реєстру / скановані копії).
- НАІС впровадив системи моніторингу (PRTG):
 - моніторинг навантаження для можливих вимог до зміни конфігурації;
 - моніторинг доступності сервісів/реєстрів;
- Не існує конкретної угоди про рівень обслуговування (SLA) для реєстрів, але згідно з угодою з Міністерством юстиції, НАІС сплачує штрафи за час, коли хоча б один з реєстрів недоступний або є значні проблеми в роботі.
- Існує політика керівництва робочими станціями для всіх користувачів реєстру НАІС, якої, як ми визначили, не дотримуються користувачі, що несе найвищий ризик, оскільки потенційна кількість користувачів, які мають доступ до різних реєстрів у різних ролях - приблизно 45 тисяч.

23.4.2 Рекомендації щодо політики

Повинна бути прийнята анти-унаслідувальна політика.

Кожна система, якій більше 10 років, повинна бути переглянута щодо:

- Оптимізації кожного бізнес-процесу, беручи до уваги Законодавство (можливі майбутні зміни в Законодавстві).

- Огляд інтерфейсу користувача / досвіду користувача.
- Технічна архітектура (ОС, БД, інше поширене програмне забезпечення, фреймворк).
- Дані / Структура даних / Огляд цілісності даних.

23.5 Безпека

23.5.1 Висновки щодо безпеки

- Всі аспекти, пов'язані з ІКТ, **всередині НАІС** та стосовно **персоналу НАІС** організовані розумно. НАІС - єдина в Україні установа, яка має ІКТ-середовище, сертифіковане відповідно до вимог КСЗІ.
- Немає угоди про підтримку Oracle - немає виправлень, у тому числі оновлення безпеки.
- Програмне забезпечення безпеки:
 - Відсутність SIEM залишає НАІС без можливості онлайн виявлення аномалій та можливих нападів з подальшим розслідуванням інцидентів. Це означає, що можливі напади можуть пройти непомітно, і їх помічають лише тоді, коли пошкодження вже зроблено.
 - Зона БД не має спеціального захисту, оскільки відсутність програмного забезпечення для запобігання витоку даних, як от програмного забезпечення для моніторингу діяльності баз даних - можливі атаки та неправомірні дії не можна виявити та / або запобігти їм до нанесення шкоди.
- Усі зовнішні користувачі та їх робочі станції перебувають під загрозою, так як дотримання вимог до робочих місць знаходиться поза компетенцією та повноваженнями через невідповідність виконанню керівних політик, що також не контролюються НАІС.

23.5.2 Рекомендації щодо безпеки

- Найважливішим і найвигіднішим заходом є підвищення безпеки робочих станцій зовнішніх користувачів. Міністерство юстиції повинно виявити політичну волю, щоб цього вимагати.
 - слід провести мінімальну необхідну перевірку конфігурації робочих станцій, що використовуються для роботи з реєстрами НАІС (включаючи перевірки, коли користувач перевіряє / запускає програмне забезпечення реєстру, якщо неможливо надати послуги конфігурації робочої станції):
 - Активне та оновлене антивірусне програмне забезпечення повинно бути доступним.
 - Увімкнено Firewall.
 - SIEM агенти, якщо потрібно.
 - Якщо робоча станція користувача не дотримується мінімальних правил - слід застосовувати сповіщення та заборону користування послугою.

- 2FA (двофакторну автентифікацію) слід використовувати для підтвердження записів реєстру (тобто підтвердження використання ключа підпису з іншого пристрою - тобто мобільного ідентифікатора, апаратного ключа з підтвердженням самого ключа).
- НАІС / Міністерство юстиції повинні розглянути можливість надання послуг робочих станцій користувачам реєстрів (тобто урядовим реєстраторам), під час яких усі робочі станції повинні бути зареєстровані в базі даних керованого обладнання НАІС та підтвердити їх автентифікацію під час з'єднання:
 - зробити технічно неможливим для користувача будь-яким чином змінити конфігурацію робочої станції:
 - забороняти інсталювати будь-яке додаткове програмне забезпечення;
 - забороняти додавати користувачів або змінювати їхні права;
 - заборонити видаляти будь-яке встановлене програмне забезпечення;
 - забороняти інші зміни конфігурації:
 - Всі «перевірені» оновлення робочих станцій та виправлення виконуються лише з сертифікованого та авторизованого джерела.
- Розгляньте можливість зменшити кількість користувачів різними способами (оптимізуйте процеси, створюйте онлайн-сервіси тощо), див. рекомендації на основі реєстрів).
- Розгорнути SIEM:
 - Управління інформаційною безпекою та подіями безпеки (SIEM) забезпечує цілісне уявлення про те, що відбувається в мережі в режимі реального часу, і допомагає ІТ-командам бути більш активними в боротьбі з загрозами безпеки.
 - Особливістю рішень SIEM є те, що вони поєднують у собі управління подіями безпеки (SEM) - яке здійснює аналіз даних про події та журнали в режимі реального часу, щоб забезпечити кореляцію подій, моніторинг загрози реакції на інцидент - із системою управління інформаційною безпекою (SIM), яка отримує інформацію та аналізує дані журналу та формує звіт. Щоб мати повну видимість і контроль над тим, що відбувається в мережі в режимі реального часу, рішення SIEM мають вирішальне значення.
- Розгорнути DAM (моніторинг активності бази даних):
 - Моніторинг активності бази даних (DAM) спостерігає, ідентифікує та повідомляє про діяльність бази даних.
 - Засоби моніторингу активності бази даних використовують технологію безпеки в режимі реального часу, щоб контролювати та аналізувати налаштовані дії незалежно та не покладаючись на аудит або журнали СУБД. Діючи таким чином, DAM знижує навантаження на продуктивність двигунів СУБД.

- Ці інструменти також допомагають виявляти незвичну та несанкціоновану, внутрішню чи зовнішню діяльність, одночасно збільшуючи ефективність інструментів та політики безпеки. Таким чином, системні адміністратори можуть покращити запобігання та захист конфіденційних даних від зловмисників.
- Розгортання DAM також означає його підключення до існуючого рішення SIEM.
- Придбати підтримку для баз даних Oracle.
 - Угода про підтримку забезпечує виправлення програмного забезпечення для програмного забезпечення СУБД Oracle, включаючи безпеку щодо виправлень, що дозволяє підтримувати оновлення програмного забезпечення СУБД.
 - Угода про підтримку кількості установок Oracle СУБД в НАІС - це дорогий захід, і в деякій мірі використання DAM допомагає замаскувати проблему.
- Проведіть тестування OWASP / проникнення на можливі вразливості в найбільш часто використовуваних і найважливіших реєстрах (у випадку, якщо однакова / подібна платформа використовується для різних реєстрів, можна зменшити витрати на тестування). Такі випробування можуть бути організовані за допомогою спеціальних державних установ, відповідальних за безпеку ІТ.

23.6 Інше

23.6.1 Інші висновки

- НАІС має колл-центр, який має доступ до інформації в режимі реального часу з системи моніторингу, що допомагає при спілкуванні з користувачами сервісів/реєстрів оперативно діагностувати проблематику (чи це проблема з робочим місцем користувача, чи проблема в роботі сервісу/реєстру).
- Коли Мін'юст створив НАІС, могло використовуватися все попереднє програмне забезпечення та обладнання для реєстру. Спочатку не існувало уніфікованих вимог до апаратного забезпечення, і через це існувала величезна кількість різних рішень / версій / програмного забезпечення. НАІС для управління були надані різні реєстри / системи на різних «старих» платформах, і НАІС розробили план на 3 етапи, як об'єднати та змінити / модернізувати всі служби / реєстри, щоб запропонувати кращі послуги ІТ щодо проведеної політики. Наразі НАІС проводить третій етап. Структури баз даних або інформація, що зберігаються в реальній базі даних, експертам не представлені. За даними інтерв'ю, деякі реєстри мають понад тисячі таблиць, які вказують на можливі проблеми архітектури.
- Ми намагалися встановити, чи оцінювалась значущість даних для можливої архівації (з метою економії операційної / резервної бази даних / місця для зберігання файлів), але не змогли знайти жодних доказів та підтверджень в ході інтерв'ю будь-якої подібної роботи. Зараз архівація розглядається лише з резервними копіями.

- Доступний обмін даними між різними службами, але використовуються різні варіанти (API, прямий доступ для отримання даних через облікові записи користувачів, у паперовому вигляді/пошту). Розробки Трембіти існують, але поки не ясно, які реєстри надаватимуть послуги Трембіти першими.
- На сьогодні у Національному реєстрі електронних інформаційних ресурсів є 5 реєстрів, серед яких: Реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (14), Реєстр речових прав на нерухоме майно (1), Реєстр обтяжень рухомого майна (3), Реєстр актів цивільного стану громадян (7), Реєстр довіреностей (5). Наразі планується реєстрація Реєстру спадщини (4).
- Система Трембіти (у тестовому середовищі) зареєструвала веб-сервіс для обміну між DRACS та PFU (проводиться обмінний тест), подається заява на реєстрацію веб-клієнта для обміну між DRRP та SAS , а також веб-сервіс API Реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (14).

23.6.2 Інші рекомендації

- Зважаючи на те, що структура бази даних/даних не переглядається, ми пропонуємо необхідний подальший детальний та системний аналіз для виявлення можливих проблем із даними (включаючи можливості перенесення даних).
- Значущість даних повинна бути оцінена для можливого тривалого архівування з переміщенням файлів / даних у довгострокове місце архівації за межами операційної бази даних. Це може допомогти зменшити вимоги до «вільного простору» щодо можливих майбутніх вимог стосовно додаткових вільних просторів та експлуатаційних вимог (заощадити час на резервне копіювання, відновлення після резервного копіювання тощо).
- Покрокова передача інформаційного обміну від технології Barrier до єдиної технології Trembita;
- Розширення загальної кількості послуг (збільшення кількості реєстрів) обміну інформацією за допомогою єдиної технології Trembita для забезпечення відкритості даних та підвищення ефективності систем інших державних, комерційних та державних проектів.

ДОДАТОК

Анкета

Дата й час		
Респондент(и):		
	ПІБ	
	Посада	
	Установа	
Контактна інформація		
Тема	Номер	Питання
Загальна інформація	1	Назва реєстру
	2	Мета й завдання реєстру
	3	Дата створення
	4	Власник реєстру (сторона, яка відповідає за реєстр відповідно до законодавства)
	5	Адміністратор реєстру (сторона, відповідальна за управління технічними рішеннями, призначена, призначена власником реєстру або відповідно до закону)
	6	Нормативно-правовий акт чи акти. За можливості, дайте посилання
	7	Якими є основні групи користувачів на основі його функцій (наприклад, громадяни, нотаріуси, судді тощо)? Якою є кількість користувачів, виходячи з груп користувачів?
	8	Хто є основним постачальником даних на основі його функцій (наприклад, нотаріуси, громадяни, інвестори, посадові особи тощо)?
	9	Розробник(и) інформаційної системи (назва та дата)
	10	Власник майнових прав на інформаційну систему
Наповнення реєстру	11	Ключові дані в реєстрі (наприклад, об'єкти іпотеки, займи, неприбукові асоціації, приватні компанії з обмеженою відповідальністю, члени правління). У випадку якщо дані походять з іншого реєстру, будь ласка уточніть.
	12	У якому форматі зберігаються ключові дані (паперовому, відсканованих копій, цифровому або в усіх форматах/комбінації окремих форматів)? Наприклад, якщо дані з паперового документа вносяться в реєстр, що відбувається з папером?
	13	У випадку існування реєстру в цифровому форматі, будь ласка, надайте інформацію про технічне рішення
	13.1.	Чи існує інтерфейс для користувачів будь ласка, наведіть відповідні посилання)
	13.1.1.	- Для посадовців
	13.1.2.	- Для інших користувачів
	13.2.	Технічна платформа чи платформи
	13.3.	Резервне копіювання: принципи/правила, розклад, фізичне розташування (наприклад, різні сервери), розподіл.
	13.4.	Чи використовується старе технічне обладнання для зберігання резервних копій?
	13.5.	Чи є нормативна база/правила відновлення баз даних та послуг?
	13.6.	Можливість використання другої локації
	14	Де зберігаються дані:
	14.1.	- Централізована база даних
	14.2.	- Регіональні бази даних. Будь ласка, за наявності надайте розклад синхронізації.
	14.3.	- Локальні архіви/зали зберігання тощо
	15	За можливості, будь ласка, надайте діаграму структури даних.
	16	Строк зберігання даних (наприклад, один рік, 25 років, безстроково)
	17	З якої дати до реєстру вносяться цифрові дані? Чи можуть пізніше реєструватися попередні дані?
	18	Чи оцінювалося важливість даних (паперових та/або цифрових)? Коли й ким?
	19	Чи є можливість заархівувати дані (паперові та/або цифрові), якщо так, будь ласка, опишіть правила архівування
20	Яка технічна документація є в наявності (наприклад, посібники з адміністрування, посібники з установки, модель даних, початкові завдання, що описують базу розробки реєстрів, угода про рівень обслуговування, опис (веб) послуг? Будь ласка, вкажіть дату створення та останнього оновлення.	
21	Скільки запитів роблять різні групи користувачів (тобто державні установи, громадяни, приватні установи, наприклад, банки).	
22	Чи дублюється цифрова інформація на папері? Чи має цифрова інформація юридичну силу або її потрібно роздруковувати чи мати сертифіковані копії/сертифікати? Хто має доступ до цифрової інформації?	
Публічність і доступ	23	Чи є дані/інформація відкритими для громадськості:
	23.1.	- Якщо так, які канали можуть використовуватися, а якщо існують онлайн сервіси, будь ласка, дайте посилання.
	23.2.	- Якщо ні, хто має доступ і як його можна запитати?
	23.3.	- Якщо ні, хто надає доступ? Яка інформація потрібна та/або якими є передумови отримання доступу?
	24	До якої інформації можна отримати доступ? Чи є необхідність доводити законність інтересу?
	25	Чи існують різні рівні доступу (наприклад, чи всі можуть отримати доступ до видалених/неактуальних даних, чи лише нотаріуси або реєстратори).
	26	Чи стягується якась оплата за отримання доступу і як її можна внести? Чи є можливість робити, наприклад, помісячну оплату?
Технічне управління реєстром	27	Як здійснюється управління службою підтримки та скільки запитів надходить до служби підтримки щомісяця?
	28	Як здійснюється управління процесом оновлення і скільки оновлень відбулося минулого року?
	29	Будь ласка, опишіть процес розробки (початок, фінансування, тестування, впровадження, підтримка). Чи беруть участь у тестуванні представники зацікавлених установ?
	30	Чи є якісь компоненти (програмне забезпечення, база даних, архітектура, серверні адаптери), що використовуються більше 7 років?
	31	Будь ласка, опишіть статус угод(и) про підтримку програмного забезпечення та бази даних.
Бізнес-процеси реєстру	32	Види занять/функціонал надає реєстр/інтерфейс користувача користувачам "бек-офісу" (наприклад, реєстраторам) та іншим користувачам? Будь ласка, опишіть кожну функцію/заняття окремо.
	32.1.	Функція / заняття 1:
	32.1.1.	Хто може створювати дані, вносити зміни, позначати дані як недійсні тощо?
	32.1.2.	Через які канали можна подати дані / документи? Якщо можна подавати паперові документи, чи існує процес оцифрування?
	32.1.3.	Будь ласка, опишіть основні зацікавлені сторони. Чи існують різні рівні доступу для різних зацікавлених сторін?
	32.1.4.	Опишіть, будь ласка, процес виправлення даних, за наявності. Опишіть, будь ласка, процеси, ініційовані різними зацікавленими сторонами.
	32.1.5.	Чи існує обмін даними (цифровий або / та паперовий) з іншими реєстрами? Будь ласка, назвіть канал / формат, який використовується для кожного процесу обміну даними.
	32.1.6.	Чи існують автоматизовані процедури (без ручного та / або особистого втручання) та оновлення на основі:
	32.1.6.1.	Обміну даними з іншими реєстрами? Опишіть, будь ласка, основні правила.
	32.1.6.2.	Ініціювання самого реєстру (тобто проактивні послуги сповіщення, послуги реагування)? Будь ласка, опишіть їх за наявності.
	32.1.7.	Чи є якийсь процес, пов'язаний з переходом від паперового до цифрового формату? Будь ласка, опишіть їх за наявності.
	32.1.8.	Чи стягується оплата за певні бізнес-процеси? Якщо так, то як вони оплачуються і як перевіряються платежі? Як здійснюється повернення коштів, за необхідності?
	32.1.9.	Чи є відомі вам проблеми, пов'язані з:
	32.1.9.1.	Бізнес-процесом, що постає внаслідок щоденної активності зацікавлених сторін або вимог до власника реєстру чи реєстраторів.
32.1.9.2.	Нормативно-правовими актами, що постають внаслідок щоденної діяльності зацікавлених осіб або вимог до власника реєстру чи реєстраторів.	
32.1.10	Будь ласка, надайте будь-яку іншу релевантну інформацію, що стосується бізнес-процесів.	

